

CELOVČEVSKI vestnik

Letnik XXV.

Celovec, petek, 10. julij 1970

Štev. 27 (1461)

U Tant opozarja

na nevarnosti oboroževanja

Na sedežu svetovne organizacije v Ženevi je bila v začetku tega tedna posebna slavnost, posvečena 25-letnici ustanovitve Organizacije združenih narodov.

V okviru te slavnosti je govoril glavni tajnik OZN U Tant, ki je opozoril na razne težave, s katerimi je soočen današnji svet. Pri tem je omenil rasni problem, lakoto v svetu, naraščanje svetovnega prebivalstva, zastrupljanje zraka in druga vprašanja. Posebno odločno pa je obsodil današnje oboroževalno tekmo, ki jo je imenoval „najbolj nesmiselni in uničujoči vidik napredka v znanosti in tehnologiji“. Navedel je, da so samo v lanskem letu znašali izdatki za oboroževanje krog 200 milijard dolarjev, torej bi lahko že z desetimi odstotki teh sredstev krali potrebe dežel v razvoju po tujem kapitalu.

Glavni tajnik OZN je na podlagi današnje stvarnosti poudaril, da bo pot v bodočnost zagotovljena le, če bo prišlo do korenitih sprememb stališč in ravnanja v mednarodnih odnosih.

V Avstriji:

MALO VOLJE DO OBRAMBE

Dunajski inštitut za raziskovanje javnega mnenja je izvedel anketo, ki je posredovala prav zanimive podatke o volji Avstrijcev do obrambe svoje domovine.

Sicer je 81 odstotkov vprašanih mnenja, da bi morebitni spopad med Vzhodom in Zahodom ogrožal varnost Avstrije, vendar se je le 46 odstotkov vprašanih izreklo za aktivno obrambo, medtem ko je 50 odstotkov izjavilo, da bi se morala Avstrija v takem primeru zadržati pasivno, 31 odstotkov Avstrijcev pa je na podlagi teh ugotovitev celo prepričan, da je Avstrija brez moči in zato tudi vsaka obramba brez pomena. Glede odnosa Avstrijcev do svoje vojske pa je inštitut ugotovil, da se je le 42 odstotkov vprašanih izreklo za izpopolnitev vojske, medtem ko si 53 odstotkov tudi od boljše opreme vojske ničesar ne obeta.

Nov predsednik pri koroški ÖVP

Zadano soboto je imela koroška ÖVP v Celovcu svoj izredni občni zbor, na katerem je bil za novega predsednika izvoljen dosedanjí poslevoedeči predsednik deželni svetnik Herbert Bacher. Prejšnji predsednik koroške ÖVP bivši minister dr. Karl Schleizer je pred nedavnim postal generalni sekretar stranke in je torej oddal svojo deželno funkcijo.

Na občnem zboru sta poleg deželnega predsednika Bacherja, ki je zavel stališče k vprašanjem dežel. politike, govorila tudi generalni sekretar dr. Schleizer ter predsednik ÖVP dr. Withalm. Medtem ko je dr. Schleizer podrobno nakazal 25-letni razvoj koroške ÖVP od njene ustanovitve do danes, je dr. Withalm v svojih izjavah zelo polemično razpravljal o aktualnih vprašanjih notranje politike, kakor da bi bili že spet sredi volilnega boja.

Italija spet nima vlade

V zadnjih mesecih preživlja Italija resno notranjepolitično krizo, ki se med drugim odraža v nešteti stvkih, pouličnih spopadih med političnimi nasprotniki, pa tudi v napetih odnosih med listimi strankami, ki na zunaj vsaj za silo demonstrirajo neko enotnost v obliki vladne koalicije, v resnici pa iz dneva v dan trepetajo, kdaj bo nastopil nenadni konec tega več kot dvomljivega „sožitja“. In v začetku tega tedna je res bilo spet tako daleč, da so nasprotja v vladni koaliciji presešla znosno mero ter je bila vlada pod predsedstvom krščanskega demokrata Rumorja prisiljena, da poda ostavko. Tako je Italija spet enkrat ostala brez vlade.

Glede vzrokov, ki so privedli do nove zaostritve notranjepolitičnega položaja v Italiji, so mnenja deljena. Eni pravijo, da so v ozadju ostavke Rumorjeve vlade nesoglasja med koalicijskimi strankami v zvezi z ustanavljanjem pokrajinskih vlad. Drugi navajajo kot glavni vzrok naraščajoče nezadovoljstvo delovnih množic zaradi prepočasnega izvajanja prepotrebnih družbenih reform. V resnici pa sta prav gotovo oba ta vidika — poleg raznih drugih — skupno privedla do fitnega roba, ko očitno ni bilo več drugega izhoda kot ostavka vlade, v katere okviru pač ni uspelo doseči skupne govornice v vprašanjih, ki so trenutno najbolj pereča.

Da bo prej ali slej prišlo do nesoglasij glede pokrajinskih vlad, je bilo jasno pravzaprav že pred pokrajinskimi volitvami pred štirimi tedni, ko so se socialisti in komunisti sporazumeli za sodelovanje v listih deželah, kjer bi jim to omogočila ustrezna večina na volitvah. V Umbriji in Toskani je bil izid volitev potem res tak, da imata obe levčarski stranki absolutno večino in torej lahko v obliki vladne koalicije dejansko izvajata svoj predvolilni sporazum. Toda v državnem merilu je ta načrt socialistov naletel na hud odpor pri ostalih partnerjih v vladni koaliciji.

Tudi v drugem pogledu sedanja

vladna kriza v Italiji pravzaprav ne bi smela presenečati. Gre za izvajanje važnih reform na področjih stanovanjske politike, šolstva, zdravstva itd. Deloma so bile te reforme celo že uzakonjene pred dobrim letom, le do praktičnega izvajanja

Štajerska in Slovenija

hočeta razširiti sodelovanje

Prejšnji teden je bila — kakor smo v našem listu že kratko poročali — na uradnem obisku v Sloveniji delegacija štajerske deželne vlade, ki jo je vodil deželni glavar Josef Krainer. Predstavniki Štajerske so se v Ljubljani razgovarjali z vodilnimi funkcionarji Slovenije pod vodstvom predsednika republiškega izvršnega sveta Staneta Kavčiča, poleg tega pa so obiskali tudi še razne druge kraje Slovenije, kjer so si ogledali vrsto gospodarskih objektov, kulturnih ustanov in drugih zanimivosti.

Med razgovori je bilo z obeh strani poudarjeno, da tako med Avstrijo in Jugoslavijo kakor še posebej med Štajersko in Slovenijo obstajajo zelo dobri sosedski in prijateljski odnosi. S tem so dane vse možnosti, da se med obema deželama nadaljuje in pogloblja vsestransko sodelovanje zlasti na gospodarskem in kulturnem področju. V tej zvezi je bilo govora o potrebi po ustanavljanju skupnih

še vedno ni prišlo. Nezadovoljstvo spričo tega zavlačevanja se je kazalo v stvkih in tudi za terek je bila napovedana splošna stavka, ki pa so jo odpovedali, ko je vlada podala ostavko.

Italija torej spet nima vlade, kajti Rumorjev kabinet le začasno še vodi vladne posle. Predsednik republike Saragat je začel posvetovanja z voditelji posameznih strank, vendar trenutno še nihče ne more povedati, kakšen izhod bo našel iz sedanje krize. Sploh pa danes nihče ne ve, kam bo šel jutri politični razvoj v Italiji, zlasti ker je bila sedanja vladna koalicija na trilih nogah že od vsega začetka.

gospodarskih podjetij, o skupnem proučevanju vlaganja kapitala, o kooperaciji podjetij in podobnih oblikah čim tesnejšega sodelovanja. Nadalje so se predstavniki obeh dežel izrekli za sklenitev sporazuma o maloobmejnem prometu, kar pa prav tako spada tudi v pristojnost državnih in drugih forumov, kakor ureditev nostrifikacije spričeval, ki naj bi mladini omogočila, da bi svoje študije po želji nadaljevala v sosedni državi in tam izpopolnjevala svoje znanje.

Pred zaključkom obiska je bila v Mariboru tiskovna konferenca, na kateri sta deželni glavar Krainer in predsednik izvršnega sveta Kavčič odgovarjala na vprašanja novinarjev. Prav tako je bilo v Mariboru izdano skupno uradno sporočilo o obisku, med katerim je deželni glavar Krainer povabil predsednika izvršnega sveta SR Slovenije Staneta Kavčiča in njegove sodelavce na obisk na Štajersko.

Jugoslovanski predsednik Tito:

Evropa naj bi postala oaza miru

Ob koncu prejšnjega tedna — 4. julija — so po vsej Jugoslaviji praznično obhajali dan borca. Za to priložnost so bile po vseh republikah neštete prireditve, kjer so se zbrali bivši borci in se skupaj z ljudstvom spominjali slavni dni narodnoosvobodilnega boja. V mnogih krajih so odkrili spomenike NOB ter z venci počastili spomin nesmrtnih junakov, ki so za svobodo svoje domovine žrtvovali življenje.

Le nekaj dni pred dnevom borca so se v Beogradu sestali predstavniki organizacij borcev in žrtev vojne iz Francije, Italije, Jugoslavije, Poljske, Romunije, Sovjetske zveze, Vzhodne Nemčije in Zahodne Nemčije; posvetovali so se o pripravah za vseevropsko srečanje borcev. Udeležence tega posvetovanja je na Brionih sprejel tudi jugoslovanski predsednik Tito, ki je dejal, da ga zelo zanima sedanja aktivnost in vloga organizacij borcev, kajti prav tisti, ki so nosili breme protifašistične vojne, najbolj vedo, kaj pomenijo strahote vojne in da je treba storiti vse za ohranitev miru.

Predsednik Tito je v svojem nagovoru poudaril, da se morajo organizacije borcev evropskih držav še posebej zavzeti, da bi se zagotovil mir v Evropi in da bi čimprej prišlo do konference o evropski varnosti, kateri se določeni krogi še vedno upirajo. „Evropa je v preteklosti bila prizorišče velikih spopadov in tu je prišlo do obeh svetovnih vojn. Prav zato je treba narediti vse, da bi Evropa postala sedaj oaza miru. Iz Evrope morajo priti pobude in prizadevanje za odstranitev obstoječih vojnih žarišč in spopadov tudi na drugih področjih sveta, kakor sta Srednji in Daljni vzhod. Evropa naj bi se odločno uprla raznim imperialističnim podvigom, ki ogrožajo mir in varnost v svetu.“

V pogovoru s svojimi gosti je predsednik Tito dejal, da po njegovem mišljenju sedanji razvoj v Evropi ne daje povoda za zaskrbljenost, ker v tem trenutku ni takih problemov, ki bi lahko resneje ovirali nadaljnji pozitivni razvoj odnosov na tem kontinentu. Zaradi tega

je treba še bolj okrepiti prizadevanja za ohranitev miru in stike med evropskimi državami, da bi se zagotovilo čim boljše razumevanje, ljudje pa da bi se rešili strahu pred vojno in bi se lahko še z večjo energijo v miru posvetili svojemu ustvarjalnemu delu.

Na žalost pa položaj ni tak tudi v drugih krajih sveta, je menil predsednik Tito. Stanje na Srednjem vzhodu je zelo nevarno in povzroča veliko zaskrbljenost. V Indokini se nadaljuje vojna, ki je bila vsiljena tudi miroljubnemu narodu Kambodže. Ta narod se je sedaj uprl in se začel boriti proti tujim agresorjem za obrambo svobode in neodvisnosti. Predsednik Tito je izrazil prepričanje, da bodo narodi Indokine gotovo zmagali v tej borbi, četudi bodo prisiljeni dati še veliko žrtev.

V nadaljevanju svojega pogovora je Tito izjavil, da navzlic temu, ker položaj v svetu ni dober, ni pesimist, kar zadeva nadaljnji razvoj, ker je prepričan, da so napredne in miroljubne sile dovolj močne, da lahko preprečijo najhujše. Še nikoli niso bile težnje človeštva za mir tako izrazite kot sedaj. Zato je važno, da se vsi borijo za mir in si prizadevajo, da bi zagotovili, da vojne nikjer več ne bo. Tehnični in tehnološki razvoj v svetu je dosegel tako raven, da je že zaradi tega postala vojna nesmisel, ustvarjalni dosežki znanosti pa so tako veliki, da bi lahko zadovoljili potrebe vseh ljudi in zagotovili vsem boljše življenje, če se ne bi toliko razširalo v tekmi za oboroževanje. Ljudje so najbolj zainteresirani za dvoje svoje življenjske ravni in gospodarsko sodelovanje, na tej podlagi pa je vedno lažje sporazumevanje. In sporazumevanje na tem področju lahko olajša tudi reševanje političnih problemov.

Ob koncu je predsednik Tito naglasil, da so na svetu pa še vedno tudi taki, ki na stvari ne gledajo tako, in to se na žalost nanaša tudi na tiste, ki imajo največjo moč. V tej zvezi je opozoril na razne imperialistične tendence, ki so zdaj bolj nevarne kot prej in katerim se morajo miroljubne sile najodločneje upreti.

NIMAMO VZROKA

sramovati se narodne pripadnosti in materinega jezika

Pred meseci (27. 3. 1970) smo v našem listu objavili dopis matere, ki je opisala svoje bridke izkušnje ki jih je imela v celovški bolnišnici samo zato, ker je Slovenka in ker je tudi svojega otroka naučila najprej materinega jezika. S tem primerom očitne diskriminacije so se bavili tudi slovenski zdravniki, zbrani na 25. rednem občnem zboru Slovenskega zdravniškega društva 3. in 4. aprila 1970 v Celju ter so na Zdravniško zbornico na Koroškem naslovili odprto pismo, ki smo ga na njihovo prošnjo 26. 6. 1970 objavili tudi v našem listu.

V tej zadevi je naše uredništvo prejelo zdaj odgovor pristojnega referenta koroške deželne vlade deželnega svetnika Rudolfa Galloba. Vsebinsko njegovega pisma z dne 6. 7. 1970 (štev. Soz. Ref., Zl.: 693/1/70) objavljamo v originalnem nemškem besedilu:

Sehr geehrte Herren!

Ich nehme Bezug auf den von slovenischen Ärzten in ihrer Nr. 25 veröffentlichten Pressebeitrag bezüglich einer angeblich. Benachteiligung slowenischer Patienten in einigen Gesundheitseinrichtungen in Kärnten und teile Ihnen hierzu mit, daß mir ein solcher Fall, der sich im Landeskrankenhaus Klagenfurt ereignet haben soll, zugetragen wurde.

Ich versichere, daß ich diesen Erscheinungen keinesfalls untätig gegenüberstehe und daß ich nicht gewillt bin, sie im Kärntner Gesundheitswesen einreissen zu lassen. Ich habe daher die in Frage kommenden Organe angewiesen, daß solchen Erscheinungen, die auf eine Benachteiligung slowenischer Patienten hinausgehen, entgegengetreten werden muß. Diese, meine Anweisungen werden sich sicherlich so auswirken, daß diese aufgetretene Negativerscheinung eine Einzelaktion eines Bediensteten des Landeskrankenhauses Klagenfurt gewesen ist, der sich seiner Vorgangsweise sicherlich nicht bewußt war.

Ich bitte um Ihre gefällige Kenntnisnahme.

Mit vorzüglicher Hochachtung
Gallob e. h.

Z zadoščenjem jemljemo na znanje, da so na pristojnem mestu tako hitro podvzeli ukrepe ter upamo, da v bodoče slovenski bolniki v zdravstvenih ustanovah na Koroškem res ne bodo več izpostavljeni diskriminacijam.

Primer pa nam tudi kaže, da se nam nikjer v javnem življenju ni treba sramovati svoje narodne pripadnosti in svojega materinega jezika. Kajti če se bomo povsod zavestno priznavali k svojemu pokolenju in se — kadar je potrebno — tudi odločno zavzeli za svoje pravice, nas bo vsak pošteni pripadnik sosednega naroda le še bolj cenil in nas spoštoval kot svojega enakovrednega in enakopravnega sosedu.

Spet „vojna“ okoli mleka

Mleko je v naši državi spet enkrat postalo politični problem. Spet ga je preveč, njegova proizvodnja in dobava mlekarom pa še vedno naraščajo. Podobno kot jeseni 1967. Kdo je temu kriv?

Odgovor je lahko samo tak, kakor je bil že leta 1967: krave in njihovi rejci gotovo ne. Krivo je nekaj drugega. Krivo je to, da je mleko v naši državi že 25 let politikum, ne pa produkt, katerega go-

spodarski pomen je enako nesporen kot pa resnica, da je njegovo zbiranje, njegova predelava in njegovo razpečevanje, preden pride do potrošnika, drago.

Zlasti razpečevanje je pri nas zelo drago, kajti mreža razdeljevanja mleka in mlečnih izdelkov je vse prej kot sodobna. Na eni strani je vedno spet govora o viških mleka in masla, na drugi strani pa mleka, masla in drugih mlečnih izdelkov večinoma tam ni, kjer jih potrošniki iščejo: gospodinje v samopostrežnih trgovinah trgovskih združenj, uslužbenci v bifejih in menzah svojih podjetij, otroci v šolah, turisti pa po krajih svojega oddiha. Sklad za gospodarstvo z mlekom te mreže noče razširiti, ker mu to doslej ni bilo treba, kajti država je doslej še vedno pokrila njegov primanjkljaj. Spričo tega sklad in mlekarne doslej z mlekom niso gospodarili tako, kot morajo to sodobni trgovci, temveč so ostali pri načinu trgovanja vojnih in povojnih let: kdor hoče od mene kaj imeti, naj pride k meni, svojega blaga ne ponujam.

Vsak trgovec, ki je pozneje še tako mislil, je propadel. Le mlekarne in sklad za gospodarstvo z mlekom niso. Zato njihovi primanjkljaji naraščajo. Zato pa tudi poraba mleka ni dosegla vzpona porabe drugih živil. Teh je povsod dovolj in v bogati izbiri, mleka in mlečnih izdelkov pa ni, ker ni tistih, ki bi morali skrbeti za njegov promet, pogrešamo potrebno trgovsko podjetnost.

Te dni je bila na Dunaju za mleko „vroča bitka“. Da bi spravili ponudbo mleka v normalni tir, je zvezni minister za kmetijstvo in gozdarstvo Weihs konferenci prezidentov kmetijskih zbornic predložil svoje predloge. Ti predlogi vsebujejo v bistvu tri variante.

● Prva varianta se nanaša na zvišanje tako imenovanega in že dolga leta poznane kriznega groša od sedanjih 7 na 19 grošev pri kilogramu mleka. Ta krizni groš je prispevek kmetov za financiranje primanjkljaja sklada za gospodarstvo z mlekom.

● Druga varianta gre za tem, da bi krizni groš zvišali na 21 grošev, istočasno pa bi se prispevek za mleko prve kvalitete zvišal od 7 na 10 grošev pri kilogramu.

● Tretja varianta predvideva zvišanje kriznega groša na 19 grošev ob istočasnem zvišanju prispevka za mleko prve kvalitete od 7 na 10 grošev ter uvedbo dodatnega odbitka za mleko druge in tretje kvalitete; pri drugi kvaliteti bi prišlo do dodatnega odbitka 6 grošev, pri tretji kvaliteti pa 18 grošev na kg mleka.

Konferenca prezidentov kmetijskih zbornic je v načelu proti vsakemu zvišanju kriznega groša. In to je zanimivo. Leta 1967 ni bila le za njegovo zvišanje, marveč je vzela to zvišanje celo na svoje rame, da ne bi škodovala popularnosti ministra za kmetijstvo in gozdarstvo, ki je bil takrat iz vrst ÖVP. Sedaj, ko je minister iz vrst SPÖ, je vodstvo kmetijskih zbornic proti takemu ukrepu in grozi celo z demonstracijami.

Ob tem preobratu v stališču predstavnikov

ZAPUŠČINA ÖVP-JEVSKE SAMOVLADE:

NARAŠČANJE CEN IN DRŽAVNI DOLGOVI

Podražilve, ki v zadnjem času vznemirjajo avstrijske gospodinje, so posledica neodgovorne politike cen ÖVP-jevske vlade. S to ugotovitvijo je minister za trgovino in obrt Staribacher na nedavnem zasedanju zveznega komiteja socialističnih žena zavrnil demagoške trditve ÖVP-jevskih krogov, češ da je za naraščanje cen kriva sedanja socialistična vlada.

Staribacher je svojo trditev podkrepil z ugotovitvijo, da je sedanja vlada podzvela vse ukrepe, da bi zavrla naraščanje cen. Pri tem se je skliceval na akcijo pocenjenega masla, katero je kmetijsko ministrstvo izvedlo z namenom, da bi regulativno vplivalo na gibanje cen. Nadalje je trgovinski minister opozoril na velikopotezno politiko uvoza in ukrepov za pospeševanje konkurenčne sposobnosti domačih podjetij, s katero se je vključilo v borbo zoper naraščanje cen tudi ministrstvo za trgovino in obrt ter ugotovil, da bi draginja še mnogo močnejše prizadejala avstrijska gospodinjstva, če socialistična vlada ne bi podzvela vseh potrebnih ukrepov.

Poleg kritične situacije na področju cen pa novo vlado bremeni še dediščina v obliki 43,4 milijarde šilingov državnih dolgov. Finančni minister Androsch je pred nedavnim orisal sliko proračunsko-politične zapuščine, ki jo je prevzel od ÖVP-jevskega ministra Korena.

● Za leto 1970 je od sveta za gospodarska in socialna vprašanja pa tudi od finančnega ministrstva prognostriran deficit v višini 15,3 do 20,3 milijarde šilingov.

● Leta 1961 je znašal državni dolg 22,3 milijarde šil. in je do leta 1965 narastel na 28,3 milijarde ali za 27 odstotkov. V letih 1965—1969, torej za časa ÖVP-jevske samovlade, se je državni dolg dvignil na 43,4 milijarde šil.

● Leta 1961 je znašal delež notranjdržavnih dolgov 19,1 milijarde šil., delež inozemskih dolgov pa 3,2 milijarde šil. Do leta 1969 pa je notranjdržavni dolg narastel na 31 milijard šil. ali za 30 odstotkov, medtem ko so se inozemski dolgov dvignili za 182 odstotkov na 12,4 milijarde šilingov.

● Sedanji proračun, ki ga je sprejela še ÖVP-jevska vlada, z njim pa morajo gospodariti socialisti, določa za tekoče leto odplačilo 4,9 milijarde šil. državnega dolga in 3,3 milijarde šilingov obresti. Leta 1971 pa bo moralo finančno ministrstvo odplačati okroglo 5,5 milijarde šilingov državnega dolga in 4 milijarde šilingov obresti.

Kljub obremenilni dediščini pa je po izjavi Androscha socialistična vlada že zdaj uspešna začrtati okvir za državni proračun 1971, medtem ko so se v prejšnjih letih že mesece pred izdelavo proračuna bile težke pozicijske borbe med političnimi interesnimi skupinami.

kmetijstva pa je zanimivo še nekaj drugega. Krizni groš in akcije, ki so ga spremljale, so omogočile, da se je začela ponudba mleka tekom 1968 in 1969 ustvarjati z njegovo porabo. S tem je bilo ustvarjeno ozračje, v katerem bi bilo mogoče pristopiti k potrebnim reformam sklada za gospodarstvo z mlekom. Tega se tedanji kmetijski minister ni lotil, napravil je nekaj drugega: ko so bile na vidiku državnozbornske volitve 1. marca 1970, je lani jeseni krizni groš znižal od prvotnih 19 na 7 grošev, kajti ÖVP je potrebovala kmečke glasove.

Tako sedanja polomija na trgu z mlekom ni polomija, ki bi je bil kriv socialistični kmetijski minister, marveč jo je v celoti zakrivil bivši kmetijski minister, ki pa je bil iz vrst ÖVP.

(bl)

POŠIROKEM SVETU

PHNOM PENH — Kamboško vojaško sodišče Lon Nolovega režima je zaradi dozdevnega veleizdajstva obsodilo na smrt voditelja kamboške države Norodoma Sihanuka, ki živi v izgnanstvu v Peking. Sihanuk je k obsodbi izjavil, da je bil proces v Phnom Penhu proti njemu nezakonit in da zavrača vsako izrečeno obsodbo. Povedal je tudi, da bodo po njegovi vrnitvi v domovino ustanovili narodno sodišče, ki bo sodilo vsem izdajalcem Lon Nolovega režima in njihovim sodelavcem. Vlada princa Norodoma Sihanuka je pozvala prebivalce Kambođe, da se pridružijo Sihanuku naklonjenim silam.

BARCELONA — Konec prejšnjega tedna je na planini Montseni, severno od Barcelone, strmoglavilo britansko potniško letalo „Comet“ s 105 potniki in 7-člansko posadko. Po uradnem sporočilu je vseh 112 potnikov in članov posadke izgubilo življenje. Letalo je vozilo iz Manchesterja v Barcelono skupino britanskih turistov, ki so odhajali na počitnice v Španijo. Dan pozneje pa se je blizu Toronta zrušilo kanadsko potniško letalo „DC-8“, ki je imelo na krovu 97 potnikov in 7 članov posadke. Letalo je bilo namenjeno iz Montreala v Los Angeles, vmes pa bi moralo pristati v Torontu. Nesreče ni nihče preživel.

ALŽIR — Alžirija, Mavretanija in Maroko nameravajo sprožiti problem španske kolonialne navzočnosti v Afriki na konferenci voditeljev nevrščjenih držav, ki bo v začetku septembra v Lusaki. Imenovane države so se sporazumele, da bodo sodelovale pri osvoboditvi „španske“ Sahare (Rio de Oro). Alžirija, Maroko in Mavretanija, ki mejijo z Riom de Oro, menijo, da je treba ta problem reševati v skladu z resolucijo generalne skupščine OZN, ki predvideva razpis referendum za samoodločbo prebivalstva.

WASHINGTON — Komaj nekaj ur potem, ko je ameriški predsednik Nixon razglasil, da so se ameriške čete umaknile iz Kambođe, je senat sprejel sklep, po katerem je v prihodnje ameriškim četam, svetovalcem in letalstvu prepovedano operirati v tej državi. Vendar ta prepoved za zdaj še ne zavezuje Nixonove vlade, temveč izraža samo mnenje večine v senatu. Sklep senata bo zdaj prišel pred člane predstavniškega doma, ki ga bodo nedvomno zavrnili ali pa vsaj bistveno spremenili. V tem primeru bodo o sklepih obeh domov razpravljali na posebni konferenci, na kateri naj bi sprejeli kompromis. Kakor pa določa ameriška ustava, predsednik ZDA ni dolžan tega sprejeti, ampak lahko vložiti veto.

BONN — Nasprotniki Brandtove „vzhodne politike“ so začeli novo kampanjo proti pogajanjem s Sovjetsko zvezo o sklenitvi sporazuma, s katerim bi se državi v medsebojnih odnosih odrekli uporabi sile. O tem se je posebni Brandtov poslanec Bahr več mesecev pogovarjal v Moskvi s sovjetskimi zunanjim ministrom Gromikom. Sedaj so nekateri zahodnonemški listi „odkrili“ nekakšen tajni dokument o „dodatnem sporazumu“, ki ga naj bi Bahr dosegel v Moskvi in ki ga skušajo prikazati kot zaroto proti koristim Zvezne republike Nemčije. Dejansko pa dokument ne vsebuje nobenih stvari, ki jih javnost ne bi že poznala.

MEXICO — Minulo nedeljo je dvaindvajset milijonov Mehčanov volilo novega predsednika države. Za ta položaj sta se potegovala voditelj vladajoče revolucionarne stranke Echeverria Alvarez in prvak najmočnejše opozicijske „stranke nacionalne akcije“ Gonzales Morfin. Prvi uradni rezultati predsedniških volitev v Mehiki napovedujejo gladko zmago Echeverrie, voditelja zdaj vladajoče stranke revolucionarnih institucij. Novi predsednik Združenih držav Mehike je 14. predsednik te države, odkar so leta 1911 v revoluciji obračunali s 35-letno diktaturo Porfiria Diaza.

BUKAREŠTA — Pod vodstvom predsednika sovjetske vlade Alekseja Kosigina je prispela na uradni prijateljski obisk v Romunijo sovjetska partijska in vladna delegacija. Na novem letališču „Otopena“ so goste sprejeli visoki romunski prestavniki s predsednikom vlade Maurerjem na čelu. V zvezi s tem obiskom je bilo opozorjeno na značilno dejstvo, da na obisk ni prispel tudi najvišji predstavnik sovjetske partije Brežnjev. Vendar pa je bilo z obeh strani poudarjeno, da je obisk dokaz tradicionalnega prijateljstva med obema državama.

PAPEETE — Na atolu Mururoa, 1280 kilometrov jugozahodno od Papeeta, so izvedli eksplozijo francoske hidrogenske bombe jakosti ene megatone. Kratko po poskusu je francoski obrambni minister Debre izjavil, da bo Francija še najmanj pet let nadaljevala svoj atomski program. Napovedal je, da bodo v okviru sedanjih atomskih poskusov na Pacifiku sprožili še tri eksplozije. Za te poskuse se je Francija odločila kljub številnim odločnim protestom.

Proti zlorabi vere v politične namene

Prejšnji teden sta predsedstvo in izvršni odbor republiške konference SZDL Slovenije obravnavala vprašanja v zvezi z delovanjem cerkva na Slovenskem in poudarila, da lahko v okviru Socialistične zveze politično delujejo, uveljavljajo svoje zamisli in sodelujejo v odločitvah vsi ljudje, ne glede na nazorske, verske in druge razlike, kajti Socialistična zveza uresničuje danes politiko odprtega delovanja, enakopravnih možnosti, pravic in dolžnosti vseh delovnih ljudi. V njenem okviru — je rečeno v zaključku seje — se lahko delovni ljudje ne glede na razlike v njihovem verskem opredeljevanju v demokratičnem postopku sporazumevajo za skupne odločitve v reševanju vseh razvojnih in političnih vprašanj slovenske družbe, na katerih se ljudje v različnih družben. organizacijah in društvenih organizirajo tudi po svojih etičnih, moralnih in drugih nagibih. „Eden od pogojev za to pa je tudi spoštovanje in uresničevanje načel o verski svobodi kot stvari osebne svobode vsakega posameznika, pa tudi načel o prepovedi zlorabljanja vere v politične namene ter o ločitvi cerkve od države in šole.“

Na seji so ugotovili, da je odpor zoper kakršno koli kršitev teh načel v interesu nadaljnjega razvoja socialistične demokracije ter v interesu slehernega človeka

ne glede na njegovo versko opredeljenost in druge razlike. V preteklosti je kršitev teh načel dostikrat napravila veliko škodo vseh slovenski družbi. Zato mora tudi Socialistična zveza postati bolj dejavno sredstvo vseh ljudi za spratno preprečevanje kakršnegakoli izkoriščanja in zlorabe verskih čustev.

V sklepih seje je rečeno, da rimskokatoliška cerkev doživlja po drugem vatikanskem koncilu notranje reformske procese, ki pa se na Slovenskem zavadi odpora konservat. sil tako med duhovščino kot tudi med cerkveno hierarhijo razvijajo le počasi. Novi reformski procesi v cerkvi so povzročili realnejši odnos rimskokat. cerkve do socialističnih družb (kar je v primeru Jugoslavije privredlo tudi do urejanja odnosov med državo in cerkvijo), vendar pa urejanje odnosov med samoupravno organizirano slovensko družbo in rimsko katoliško cerkvijo ni v celoti naletelo na pozitiven odmev.

Tozadevno so na seji ugotovili, da se sicer mnogi katoliški duhovniki po Sloveniji resno trudijo, da bi se pošteno in v korist vere in vernikov ravnali po sprejetih načelih in protokolu, imajo pa zaradi tega vrsto težav in ovir ter nerazumevanja s strani drugih duhovnikov in nekaterih škofov. Pri nekaterih duhovnikih pa je celo

opaziti težnje po političnem vplivanju. Te težnje se kažejo v organiziranih in posameznih akcijah, ki vodijo k temu, da bi se cerkev spremenila v organizacijo, ki ne bi služila samo verskim dejavnostim, temveč tudi vplivanju na družbene zadeve nasploh.

„V zadnjem obdobju se niso zmanjšali, pač pa se celo množijo primeri, ki kažejo na takšno usmerjanje enega dela rimskokatoliške cerkve, ki bi se utegnilo sprevreči v odkrito klerikalno dejavnost. Ta del cerkve ne ostaja v okviru verske dejavnosti, temveč skuša posredno in neposredno uveljavljati cerkev tudi na raznih področjih družbenopolitičnega življenja kot politični subjekt. Med takšne pojave sodijo zlasti neprekinjeno povezovanje s slovensko politično emigracijo, širjenje izvenverske dejavnosti nasploh in zlasti med mladino, pritisk na starše in družino, obravnavanje družbenopolitičnih vprašanj v verskem tisku in usmerjanje vernikov v teh vprašanjih, postavljanje zahtev do šole, tiska in RTV, vključevanje nekaterih izrazitih nasprotnikov socializma v laične apostolate, organiziranje laikov kot posebnih družbenih skupin, ustanavljanje lastnih katoliških ustanov na področjih javnega in družbenega življenja, oznanjanje cerkev. socialnopolitične, ekonomske, kulturne in moralne

doktrine kot edine alternative za ureditev življenja.“

Če se cerkev — se glasi v zaključkih seje — kot zgolj verska organizacija ne bo spuščala v usmerjanje splošnih družbenih stališč vernikov ter se s tem skušala postaviti kot vzporedna organizacija mimo ali proti obstoječim samoupravnim organizmom in družbenopolitičnim organizacijam, ne bo razlogov za konflikte med družbo in cerkvijo. Ni pa mogoče dopustiti nikakršnih poskusov, ki bi ustvarili pogoje za politizacijo cerkve, ki bi v takšni ali drugačni obliki pomenili obnavljanje starega klerikalizma.

„Pretehtano, strpno, demokratično, a odločno reagiranje na sleherne takšne ali podobne poskuse bo hkrati zagotavljalo svobodo verskega življenja in tudi vse pravice v verskih zadevah. Tako bo Socialistična zveza delovnega ljudstva v praksi organizacija, ki bo ljudem zagotavljala popolno versko svobodo, ki bo nosilka verske strpnosti in odpora zoper kakršno koli sektašenje. Socialistična zveza ceni vse napore znotraj cerkve za njeno reformsko preobrazbo. Prav tako ceni napore vseh tistih znotraj cerkve, ki imajo pozitiven odnos do socialistične družbene ureditve. K temu je ne navajajo le razlogi političnega realizma, ampak posebno napori za pravično urejeno človeško družbo.“

V DNEH OD 11. DO 25. JULIJA:

Folklorni festival ob slovenski obali

V svetovno znanih obmorskih letoviščih ob slovenski obali že več let prirejajo v glavni turistični sezoni razne kulturno-zabavne in druge prireditve, namenjene predvsem tujim, seveda pa tudi domačim gostvom. Med temi prireditvami zavzema posebno mesto zdaj že tradicionalni folklorni festival, ki se leto za letom odvija v Kopru, Ankaranu, Izoli in Portorožu. V zadnjih letih je bil ta festival bolj ali manj omejen na jugoslovansko folkloro, letos pa mu nameravajo dati širši mednarodni okvir, kajti poleg jugoslovanskih republik se bodo na tej prireditvi zlasti predstavile s svojo folkloro tudi tri sosednje dežele — Slovenija, Koroška in Furlanija-Juljska krajina.

Letošnji folklorni festival, ki bo že enajsti po vrsti, se prične jutri ter bo trajal do 25. julija. Po bogatem programu sodeč nikakor ne bo z ostajal za tovrstnimi prireditvami zadnjih let, marveč nasprotno obeta biti po raznolikosti prireditev najobsežnejši, pa tudi najprivlačnejši v dosednji tradiciji te vsekakor že priljubljene turistične atrakcije.

Kakor v prejšnjih letih, se bodo prireditve tudi letos odvijale po vsem obalnem območju, medtem ko so za začetno in zaključno prireditve spet izbrali Koper, ki s svojim monumentalnim Titovim trgom nudi najboljše okolje za prireditve takega obsega.

Jutrišnji začetek festivala bo v znamenju folklorne treh sosednjih dežel, ko bodo v Kopru nastopile folklorne skupine „Edelweiß“ iz Celovca, „Santa Gorizia“ iz Gorice ter „Emona“ iz Ljubljane. Te skupine bodo nastopile tudi v naslednjih dneh: v Izoli bo večer furlanske folklorne, v Portorožu večer koroške folklorne, v Ankaranu pa večer jugoslovanske folklorne. V Ankaranu bosta hrvaško in makedonsko folkloro prikazali železničarski folklorni skupini „Vinko Jedjud“ iz Zagreba in „Vlado Tasovski“ iz Skopja, medtem ko bodo v Kopru istega

Življenjski jubilej

pisatelja Matevža Haceta

Pred dnevi je praznoval 60-letnico rojstva znani slovenski pisatelj Matevž H a c e t. Med vojno je zavzemal važne funkcije v partizanski vojski in tudi po vojni je bil na visokih položajih. Kot pisatelj pa je zaslovel predvsem s svojimi številnimi črticami in povestmi iz partizanskih let, ki so izšle že v mnogih knjigah.

Matevž Haceta smo spoznali tudi pri nas, ko je skupaj z drugimi slovenskimi pesniki in pisatelji sodeloval na literarnih večerih SPZ. Ob njegovem življenjskem jubileju se pridružujemo čestitkam z najboljšimi željami za nadaljnje uspešno delo v slovenski književnosti.

dne lahko občudovali bogastvo bosanske, hercegovske in srbske folklorne, v Izoli pa bodo predvajali dalmatinsko in slovensko folkloro.

Že na lanskem festivalu je vzbudil veliko zanimanja večer izbirne folklorne. Letos bodo ta večer, pri katerem bodo sodelovale znane folklorne skupine iz raznih krajev Jugoslavije, še popestrili igralci na

nekaterih izvornih instrumentih, kot so gusle, hruškina peresa, frula, tamburice, harmonike, gajde in tarabuke.

Na večerih bosanske, hercegovske in slovenske folklorne bodo sodelovali folklorni ansambli „Slobodan Princip“ iz Sarajeva, „France Marolt“ iz Ljubljane, „Bratstvo-jedinstvo“ iz Subotice, „Mirče Acov“ iz Skopja in drugi. Vse te skupine bodo nastopale tudi na zaključni prireditvi, ki bo 25. julija na Titovem trgu v Kopru.

Poleg folklornih nastopov pa bodo v festivalnih dneh ob slovenski jadranski obali tudi še razne druge bolj ali manj s festivalom povezane prireditve, ki bodo prav tako pritegnile zanimanje številnih domačih in tujih gostov.

Kulturno sodelovanje sosedov

Tradicionalna kulturna izmenjava med tremi sosednimi deželami Koroška, Slovenija in Furlanija-Juljska krajina oziroma v širšem merilu med državami Avstrijo, Jugoslavijo in Italijo pozna že najrazličnejše oblike sodelovanja, ki sega od medsebojnih obiskov posameznih amaterskih in poklicnih gledaliških, pevskih, glasbenih in drugih ansamblov do skupnih

nastopov skupin in solistov na raznih prireditvah. Kljub temu pa je nedeljska prireditev v okviru Beethovenovih slavnosti v Osojah pokazala, da vse možnosti takega sodelovanja še nikakor niso bile izčrpane.

Vsekakor je prireditev zadnje nedelje bila lepa manifestacija takega sodelovanja, saj so spored skupaj izvajali priznani umetniki treh držav: orkester Slovenske filharmonije iz Ljubljane je vodil dirigent milanske Scale Piero Bellugi, kot solist pa je nastopil avstrijski pianist Jörg Demus. Na sporedu so bile skladbe Ludwiga van Bethhovna, med njimi 6. simfonija „Pastorale“, ki jo je slavni skladatelj posvetil prav ljubljanski Filharmoniji, poleg nje pa še Leonorina uvertura št. 3 in klavirski koncert št. 5.

Po „tehnični“ plati torej res edinstvena manifestacija skup. počastitve velikega skladatelja ob 200. obletnici njegovega rojstva. Na žalost pa prireditvi ni bilo naklonjeno vreme, kajti umetniki in njihovi instrumenti so očitno trpeli zaradi mraza (koncert je bil namreč na prostem) in je povsem razumljivo, da niso mogli doseči tiste umetniške višine, kot jo je 1200 obiskovalcev pričakovalo ob imenih, kakor so Slovenska filharmonija, dirigent Piero Bellugi in pianist Jörg Demus.

V znamenju izrednih glasbenih dogodkov pa so bile Osoje tudi že v petek in soboto prejšnjega tedna. Najprej je imel koncert znani italijanski pianist Arturo Benedetti-Michelangelo, naslednjega dne pa mu je sledil dunajski kontrabasist prof. Ludwig Streicher, ki ga je na klavirju spremljal prof. Erik Werba.

TEDENSKI SPORED

POLETNIH KULTURNIH PRIREDITEV

BREŽE

Petek, 19. 7. — Georges Feydeau: MONSIEUR CHASSE

Sobota, 11. 7. — Georges Feydeau: MONSIEUR CHASSE

Sreda, 15. 7. — Peter Luke: HADRIJAN VII.

Četrtek, 16. 7. — Georges Feydeau: MONSIEUR CHASSE

Petek, 17. 7. — Peter Luke: HADRIJAN VII.

Sobota, 18. 7. — Georges Feydeau: MONSIEUR CHASSE

Začetek predstav ob 20.00 uri na Petrovi gori v Brežah.

LJUBLJANA

Torek, 14. 7. Rossini: SEVILJSKI BRIVEC, Teatro Verdi iz Trsta

Četrtek, 16. 7. — Puccini: MADAME BUTTERFLY, Teatro Verdi iz Trsta

Petek, 17. 7. — Rossini: SEVILJSKI BRIVEC, Teatro Verdi iz Trsta

Sobota, 18. 7. — Puccini: MADAME BUTTERFLY, Teatro Verdi iz Trsta

Začetek predstav ob 20.30 uri v letnem gledališču Križank.

TONE SVETINA

27

UKANA

PRVA KNJIGA

„Kdo tam?“

„Kdo tam?“ je Svarun vrnil vprašanje. Tako so se tipali neznanci na skrivnih poteh. Še nekaj hipov je vse molčalo, potem pa se je med drevjem slišalo, kot bi hrestele vejice. Odpirali so varovalke na orožju. „Morda so terenci ali vosovci,“ je pomislil Primož, isto je mislil tudi Svarun. Potrpežljivost ga je minila.

„Kdo ste?“ je vprašalo izza drevja.

„Tu Svarun, komandant Prešernove brigade,“ je odsekal jezno. Ni še izrekel vseh besed, ko se je po vsej vzpetini zapliskalo. Kolona je odgovorila z vsem orožjem, vzpetini zapliskalo v gozdu kot ob velikem ognju. Svarun je osupnil. Začutil je udarec v kolk, prsi in brado, vse obenem. Zasukalo ga je in podrlo, kot bi pritisnila skala nanj. Padel je na pol, ne da bi utegnil pritisniti na petelina. Krošnje dreves so se mu zavrtle in redke zvezde so postali kolobarji utripajoče svetlobe. Sence med drevjem so planile naprej. Tudi njegovi so se razvili v strelce in polegali. Med drevjem je zvenčalo zrnje. Svarun je obrnil glavo in zagledal nad seboj človeka, ki se je v teku ustavil ob njem, kot bi nekaj izgubil, in mu nameril puško na glavo, tako blizu, da bi jo lahko zgrabil z rokami, ko bi imel kaj moči. Usta, napolnjena s krvjo, niso mogla izdaviati krika. Hotel je zavpiti, pa mu je prestreljena čeljust otrpnila. Rad bi udaril

z nogo, pa se ni premaknila. Tudi roke so bile kakor posekane. Človek nad njim pa je pritisnil. Pok ga je oglušil in mrzla zemlja mu je brizgnila v obraz in v oči. Človeka, ki je streljal nanj, pa je požrla noč. Ostal je sam med štrename svetlečih izstrelkov sredi krikov nenadnega boja. Gnev se mu je zganil v drobu. Planil bi, pa je obležal na poldeneli zemlji, kot bi bil privezan, brez moči in brez glasu, prestreljen in zalit s krvjo.

„Svarun, Svarun!“ so ga klicali med drevjem. Gozd ni odgovoril, le streljanje je završalo znova z neustavljivo ihto in se mešalo z rezko govorico nemških povelj.

„Svarun je nekje v gozdu,“ je zaklical kurir Rudi, ki ga je pogrešil. Pogrešili so ga tudi drugi, ker ni bilo od nikoder ostrih povelj in poziva na juriš.

Nemška zaseda se je že pripravila na naskok.

Vojska se je zavedala, da ni komandanta med njimi. Orlova je streslo, ko je pomislil, da so Svaruna morda ubili. Takrat pa je bataljonski komandant Karel kriknil z glasom, ki je vse preglasil:

„Ogenj, mitraljezci! Bombe! Po Svaruna! Bataljon, juriš!“

Mitraljezi so zalajali kot pobesneli psi. Kriki so preplavili gozdič, votli treski bomb in oslepljujoči bliski so se pomešali z drhtenjem mnogih, ki so planili naprej.

V naskoku so zavzeli vzpetino in razbili zasedo. Nemci so se razkropili po goščavi in bežali na polje, ne da bi se ustavili.

Kurir Rudi je bil prvi pri Svarunu. Dvignil mu je glavo v naročje in ga klical. Ni se oglašil. Roke so mu utrujeno padle ob telesu in bledica je pokrila okrvavljeno lice. Odsekali so kole in razpeli mednje šotorsko krilo ter ga pogrnili z odejo. Dvignili so Svaruna in ga položili na nosila. Štirje borci so zgrabili za ročaje in si ga naložili na rame. Kolona je krenila nazaj proti hribom, od koder so prišli. Nosači so se

R A Z P I S

LITERARNIH NAGRAD

Slovenske prosvetne zveze

ZA LETO 1971

Da opogumi in podpre literarne ustvarjalce na Koroškem, je Upravni odbor Slovenske prosvetne zveze sklenil, da razpiše in podeli nagrade za literarna dela slovenskih avtorjev. Nagra-

jena dela namerava Slovenska prosvetna zveza objaviti v prihodnjih letih v okviru svojega knjižnega daru. Izid natečaja bo objavljen ob božiču 1971. Velja naslednji pravilnik:

1. Nagrade so štiri v skupnem znesku 14.000 šilingov; razdeljene so na dve nagradi za prozo (prva 5.000 in druga 2.000 šil.) ter dve nagradi za pesmi (prva 5.000 in druga 2.000 šilingov).

2. Dela morajo biti izvorna, ki še niso bila objavljena in naj bodo tematsko vezana na Koroško. Kot prispevki v prozi pridejo v poštev: roman, drama, lutkovna igra, novela ali zbirka novel, zbirka črtic in esejev. Avtorji proze in pesmi naj imajo pred očmi, da bodo njihova dela, če bodo nagrajena, objavljena v knjižni obliki.

3. Sodelovati more vsak koroški Slovenec, ki je rojen na Koroškem in je avstrijski državljan. Glede vsebine del velja edino umetniška kakovost; Slovenska prosvetna zveza avtorjev ne omejuje na določen svetovni nazor.

4. Avtorji, katerih dela bodo nagrajena, dajo z udeležbo pri tem natečaju Slovenski prosvetni zvezi pravico, da objavi nagrajena dela v knjižni obliki in jih izda v okviru knjižnega daru za leto 1972 ali pozneje. Slovenska prosvetna zveza z avtorjevimi dovoljenjem lahko objavi tudi nenagrajena dela. Honorar za objavljena dela se določi sporazumno med avtorjem in Slovensko prosvetno zvezo.

5. Dela je treba poslati v dveh na stroj tipkanih izvodih na naslov: Slovenska prosvetna zveza — Literarna nagrada — 9020 Celovec — Klagenfurt, Gasometergasse 10, in sicer najkasneje do 30. septembra 1971. Rokopisi morajo biti opremljeni s šifro. Avtor mora navesti svoje pravo ime ali psevdonim na posebnem listu ter ga dati v posebno zapečateni kuverti, ki nosi isto šifro kot rokopis; zapečateni kuverti je treba priložiti rokopisu. Kuverte se odpro na dan razglasitve nagrad, to bo 20. decembra 1971. Imena nagrajenih avtorjev bodo objavljena v Slovenskem vestniku.

6. Za presojo del imenuje Slovenska prosvetna zveza petčlansko razsodišče. Glasovanje razsodišča je tajno, sklepa z navadno večino glasov. Člani razsodišča ne morejo sodelovati pri natečaju.

7. Razsodišče ima pravico odločiti, da nagrade ne bodo podeljene, če predložena dela ne dosegajo potrebne kakovosti.

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu

KULTURNE DROBTINE

● Na 19. kongresu esperantistov Jugoslavije, ki je zasedal v Nišu, je 200 delegatov razpravljalo o raznih vprašanih učenja in populariziranja jezika esperanto, o odnosih v svetovni organizaciji esperantistov in o nadaljnjem razvoju tega gibanja. S posebno resolucijo so udeleženci kongresa zahtevali od svetovne organizacije, da se esperantski jezik uvrsti med uradne svetovne jezike na mednarodnih sročanjih.

● V celovškem Mestnem gledališču se je v torek začela poletna sezona, katere spored obsega spet nekaj najbolj uspešnih komadov iz zimskega repertoarja. Kot prvi je bil na sporedu musical „My Fair Lady“, potem bodo sledile še uprizoritve musicla „Irma la Douce“, opere „Carmen“ ter opereta „Carjevič“ in „Vesela vdova“. Skupno je predvidenih 19 predstav, pri katerih bodo kot gostje sodelovali tudi številni znani umetniki iz drugih gledališč.

● To dni je bil v Nišu tretji festival zborovskega petja, največje tovrstne manifestacije v Jugoslaviji. Tekom petih dni se je pred občinstvom vrstilo 15 najboljših amaterskih pevskih zborov Jugoslavije (Slovenija je zastopal Akademski pevski zbor „Tone Tomšič“ iz Ljubljane), katerim so kot gostje pridružili še zbori „Dante Alighieri“ iz Rima, Madrigalisti iz Bratislave in „Monteverdi“ iz Hamburga. Skupaj je sodelovalo več kot 1200 pevki in pevcev.

● V gledališki sezoni 1969/70 so v državnih gledališčih na Dunaju zabeležili razveseljav porast števila obiskovalcev. Tako je število obiskovalcev v prvih devetih mesecih omenjene sezone v primerjavi s istim obdobjem prejšnje sezone naraslo v Državni operi za 1,69 odstotka, v Burghtheatru za 7,55 odstotka, v Akademietheatru za 2,95 odstotka in v ljudski operi za 0,84 odstotka. Z vstopninami bodo ta gledališča lahko pokrila 30 odstotkov svojih izdatkov v letu 1969.

menjavali, da so šli hitreje. Keča in Orlov sta poprijela, čimprej so morali v varno zavetje, kjer bi ga lahko pri luči obvezali. Po vsej koloni je vrtala skrb, če ne nesejo mrliča. Pod nogami so hrstele ledene mreže. Pozvanjalo je orožje, govorili so na glas, nihče ni bil tiho. Šlo je za Svaruna, ki je mrtvo ležal na nosilih.

Svarunu je tema blagodejno polnila oči, le v ušesih mu je še zvonilo. Sprva ni čutil bolečin. Le zdelo se mu je, da ga valovi zanašajo proti daljni obali. Slišal jih je govorili. Tudi razumel jih je. Gledal je po nebu potujoče veje, ki so šle mimo zvezd, in upanje mu je zganilo voljo do življenja. Nekaj časa so že hodili, ko se je zdramila bolečina. Presenetila ga je kakor ugriz čeljusti, ki se stiskajo in mu drobne telo in spel popuščajo. Zdaj ga je žgalo v razcefranem mesu, vse telo se je spreminjalo v ključajočo bolečino, ki jo je sprejel uporno.

Na prvem križišču so zavili k samotni hiši. Potrkali so, in ljudje so jim takoj odprli. Svaruna so odnesli v hišo in ga obstopili. Kri mu je curljala iz ran in premočila obleko. Razpasali so ga in odpeli. Štiri krogle so ga zadele. Potem so mu obvezali krvaveče rane. Zdravniška pomoč je bila nujna. Štabni ljudje so stopili v vežo in se posvetovali, kako bi prišli do zdravnika. Javil se je borec Škofjeločan, ki je nekaj časa delal z zdravnikom, ki je hodil zdraviti ranjene partizane po domovih. Njegovega predloga so se oprijeli kot rešilne bilke. S seboj so mu dali borca domačina, ki ga bo spremljal za slučaj, če bi padla v zasedo ali če bi bil kateri od obeh zadel, da bi drugi lahko izvršil nalogo. Takoj sta odšla proti mestu, v katerem je bilo nastanjenih dva tisoč Nemcev.

Kolona se je od samotne hiše napotila proti Jamniku. Hodili so naglo, da bi bili z ranjencem čimprej na mestu. Počitkov med potjo ni bilo. Za bolečine, ki so jih grizle v

Šentvidčani gostovali v Ljubljani

Moški in mešani pevski zbor SPD „Danica“ iz St. Vida v Podjuni sta v soboto 20. junija gostovala v Ljubljani, kjer sta bila gost krajevne organizacije Zveze borcev v Šiški. S peštrim sporedom narodnih in umetnih pesmi sta obogatela proslavo ob 25-letnici zmage nad fašizmom in obletnici ustanovitve glavnega poveljstva partizanskih odredov Slovenije.

Po uvodni pesmi in pozdravnih besedah, ki jih je za SPD „Danica“ izrekel prof. Jože Wakounig, so šentvidski pevci kar od začetka osvojili simpatije občinstva, ki je povsem napolnilo veliko dvorano. Oba zbora sta pod vodstvom svojega pevovodje Hanzija Kežarja uspešno izvajala spored in žela bogato priznanje. Mešani zbor je najbolj navdušil s pesmijo „So še rožce v hartlno žavovale“, pri kateri sta se kot solista izkazala Anica Kežar in Mirko Ogris. Pri moškem zboru pa je najbolj vzgala Kernjakova „Mojce“, ki jo je občuteno zapel pevovodja Hanzij Kežar.

To je bila uspeša prirediteljska, s katero sta zbora SPD „Danica“ nekako opravila tudi „glavno vajo“ za letošnjo sezono. V prihodnjih tednih in mesecih namerava šentvidsko prosvetno društvo prirediti celo vrsto koncertov za domače in tuje goste, in to ne samo doma, temveč tudi po drugih krajih južne Koroške. Tako naj bi imeli naši ljudje priložnost uživati lepoto domače pesmi, tujim gostom pa naj bi ti koncerti posredovali vsaj nekaj od globoke vsebine in lepote slovenske pesmi in jim tako približali dejstvo, da v teh krajih živimo tudi Slovenci.

ČESTITAMO!

Na Dunaju sta se poročila prof. Michael Kulnik in Marica Kuežnik. Mladima poročencema iskreno čestitamo!

LETOVANJE OTROK V SAVUDRIJI:

OBVESTILO STARŠEM

V zadnjih dneh smo obvestili vse starše, katerih otroci so bili sprejeti v počitniško kolonijo v Savudriji pod pogojem, da pristojni zdravnik letovanje priporoči.

Otroci odpotujejo v soboto 18. julija 1970 in se vrnejo v soboto 8. avgusta 1970. Kakor lansko leto, bodo otroci tudi letos potovali s posebnim avtobusom. Starše posebej opozarjamo, da plačajo vozne stroške do Ljubljane in nazaj sami, in sicer 70 šilingov na osebo.

Na dan odhoda so zbirališča otrok določ. takole: v Dobri vasi ob 7.45 uri — odhod ob 8.15 uri zjutraj izpred avtopodjetja Štefan Sienčnik; v Celovcu ob 9.00 uri — odhod 9.30 uri izpred Gasometergasse 10. Starše iz Zilje, Roža in Gur prosimo, da otroke pripeljejo v Celovec in jih osebno izročijo spremljevalcem.

Stroške za vožnjo naj plačajo pred odhodom v knjigarni „Naša knjiga“, Gasometergasse 10.

Delo študentov na Dunaju

Klub slovenskih študentov na Dunaju je v preteklem semestru nadaljeval s svojimi rednimi sestanki. Trenutno študira na dunajskih visokih šolah preko 70 slovenskih študentov s Koroške. Večina je srednješolske študije zaključila na slovenski gimnaziji v Celovcu, nekateri pa prihajajo tudi iz drugih koroških srednjih šol. Po polomiji visokošolskega doma Korotan je delo študentov na Dunaju dokaj oteženo, vendar pa je treba z ureditvijo lastnih študentskih prostorov pričakovati poživitev delovanja slovenskih študentov.

Med sestanki naj omenimo samo tri, ker se nam zdijo bistveni in simpatični. Meseca maja je predaval študent ing. dr. Dušan Nendl, ki se intenzivno bavi z bahajsko vero. Njegove akcije poznamo tudi na Koroškem, saj večkrat poštar prinese kako pismo, ki nas seznanja s to veroizpovedjo. Tako ni čudno, da je predavatelj

govoril študentom o bahaj. veri. Na pačna pa bi bila sodba, da je bil ta večer kak misijonski večer. Ing. dr. Nendl je najprej govoril o nastanku te veroizpovedi, prešel nato k bistvenim vprašanjem bahajizma in končno razložil, zakaj vidi v bahajizmu vero bodočnosti. Po predavanju se je razvila živahna diskusija. Obravnavala se je predvsem socialna zamisel nove vere. Diskusija je dosegla svoj višek s precej kategorično ugotovitvijo, da nova vera ni potrebna, da pa je potreben nov socialni red.

Junija je študentom govoril o družbeni vlogi ljubljanske univerze, Franci Pivec, ki je orisal razvoj edine slovenske univerze od prvih pričetkov do današnjega dne.

Kotmara vas

Prejšnji teden smo na kotmirškem pokopališču položili k zadnjemu počitku pokojnega Lojzeta Waldhauserja, po domače Scata v Trabesinjah, ki ga je zadela možganska kap in so ga morali prepeljati v celovško bolnišnico, kjer pa je umrl, star 69 let.

V svojem življenju je pokojni Lojze Waldhauser poznal le delo. Bil je z dušo in telesom kmet ter je z ljubeznijo obdeloval svojo zemljo. Kot zaveden član naše narodne družine pa je našel časa tudi za skupna prizadevanja; posebno aktivno se je udeleževal v domači Hranilnici in posojilnici, v mlajših letih pa je bil odbornik domačega prosvetnega društva.

Pesem „Polje, kdo bo tebe ljubil“ so mu domači pevci pod vodstvom Jožeta Paka zapeli v slovo na domu in se z domačo pesmijo poslovili tudi ob grobu.

Lojzeta Waldhauserja bomo ohranili v spominu kot poštenega in dobrega sosedo, žalujemo svojim pa velja naše globoko sožalje!

PARTIZANSKA GROBIŠČA NA KOROŠKEM Medgorje

Na pokopališču v Medgorjah nad Grabštanjem je tudi partizansko grobišče in med številnimi spominskimi ploščami, vzidanimi v pokopališki zid, je južno od cerkve marmornata plošča, ki jo je vzidala Zveza koroških partizanov. Plošča nosi napis: „Slava partizanki Ivici Pirjevec, visokošolki iz Ljubljane, in neznanemu borcu, ki sta skupaj padla v tej vasi junaške smrti proti fašističnemu nasilniku.“ Pozneje je Zveza koroških partizanov odkrila tudi ime neznanega borca in je na ploščo napravila ustrezen pripis: „Janez Jenko Drago, Naklo-Medgorje 31. 12. 1922 — 17. 1. 1945“.

V temni noči 17. januarja 1945 je zapadel nov sneg, ko sta prišla Ivica in Drago h Kuratu v Medgorje. Oče Anton Velbič jim je postregel z izdatno večerjo, potem pa sta šla počivat na skedenj. Kmalu zatem so prispeli policisti in gospodarja nadržali, da ima partizane pod streho. Velbič je tajil in se delal nevednega, pa tudi na skedenj ni hotel, kakor so od njega zahtevali, da bi partizana pozval, naj se predata Nemcem.

Potem se je vnelo divje streljanje. Ivica je odgovarjala s pištolo in šele ko je izstrelila zadnji naboj, so policisti vdrli na skedenj in jo ubili. Partizanu Jenku je sicer uspelo umakniti se iz sovražnikovega obroča, a je naletel na zasedo v hiši pri po domače Iljcu v Goričah, kjer je padel. Preden so policisti zapustili Kuratovo domačijo, so gospodarju naročili, naj ubito žensko pokoplje kjer boče, le na pokopališču ne; še prej pa jo mora sleči in pokopati golo. Res jo je dal Velbič lepo pokopati na svojem zemljišču ob pokopališču; prekeril jo je z rjuho, da ji prst ne bi letela v usta, kakor je sam povedal. Drago Jenko pa je bil začasno pokopan ob hiši, kjer je padel.

Dne 13. januarja 1946 sta bila oba padla partizana prekopana z vsemi častmi in ob veliki udeležbi domačega prebivalstva na pokopališču, kjer domačini zdaj skrbno negujejo grobišče.

KOT ŽRTVE SO PADLI V BORBI ZA NASI

Na pobudo kolega W. Lukana se je Klub konec junija udeležil diskusije z nemškimi kolegi o „Koroški 50 let po plebiscitu“. Pri pevskih točkah je sodeloval klubski pevski zbor. Ob tej priložnosti je Klub slovenskih študentov izdal poseben letak, s katerim je želel s koroško problematiko manj seznanjene kolege opozoriti na bistvena vprašanja slovenske manjšine na Koroškem. Letak je opozarjal predvsem na socialno-gospodarski razvoj, na krivičnost volilnega sistema v monarhiji ter na zapostavljanje Slovencev v javnem življenju. Diskusija z nemškimi kolegi je prikazala predvsem dvoje: da so se študentje doslej premalo zanimali za stike s pripadniki drugega naroda in tako tudi niso izrabili priložnosti, da si pridobijo med njimi zaveznikov v boju za enakopravnost; nadalje se je izkazalo, da so se slovenski študentje sami premalo zanimali za zgodovinski razvoj koroških Slovencev v zadnjih desetletjih monarhije in v prvih desetletjih republike, da je med njimi še preveč emocionalnega mišljenja in da se pri obravnavanju manjšinske problematike le poredko prodre do jedra vprašanja samega.

Klub je v preteklem semestru or-

ganiziral tudi akcijo med maturanti slovenske gimnazije z namenom, da jim pomaga pri iskanju študentskega bivališča na Dunaju ob začetku študija. Tukaj pa so študentje doživeli nemalo presenečenje: menda nameravajo vsi letošnji absolventi obiskati pedagoško akademijo, v kolikor fanfje ne bodo morali služiti vojaški rok.

Slovenski dijaki počastili selske žrtve

V četrtek 2. julija je bil drugi izlet slovenske gimnazije v Celovcu. 7. b razred si je za ta izlet izbral kot cilj Sele. Izleta se je udeležilo 14 učencev in razrednik 7. b razreda prof. Wakounig. Iz Sel se je skupina dijakov s svojim razrednikom napotila še na Setiče.

V Selah so si dijaki ogledali novo cerkev in poklonili tudi žrtvam nacističnega nasilja, ki so bile obglavljene na Dunaju. Ob spomeniku selskih žrtv so dijaki položili venec s trakovi v slovenskih in avstrijskih barvah ter z napisom: „Selskim žrtvam nacističnega nasilja — Slava njihovemu spominu — Slovenski dijaki“.

Pred povratkom v Celovec je slovenske dijake pozdravil tudi župan Herman Velik.

OBJAVA SLOVENSKE GIMNAZIJE

SPREJEMNI IZPITI na Državni gimnaziji za Slovence bodo v soboto, dne 11. julija 1970, s pričetkom ob 8. uri.

Sprejemni izpit za 1. razred obsega slovenščino, nemščino in računstvo; izprašuje se snov 4. šolske stopnje. Za vstop v višje razrede je potreben osebni razgovor z ravnateljem šole.

Prijave za sprejemne izpite lahko opravite osebno v šolski pisarni ali pa pismeno na naslov: Državna gimnazija za Slovence, 9020 Klagenfurt, Lerchenfeldstraße 22.

Za izpit je treba predložiti naslednje dokumente: 1. rojstni list, 2. dokaz avstrijskega državljanstva, 3. spričevalo 4. šolske stopnje ljudske šole. Popis učenca pošlje vodstvo ljudske šole neposredno na naslov ravnateljstva Državne gimnazije za Slovence.

Ravnatelj:

dr. Pavle Zablatnik

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA —

ramena, se ni zmenil nihče. Vsi so hoteli nositi Svaruna, borci, mitraljezi in poveljujoči.

Svarun je molčal in se predal skrbi svojih mož. Zaupal jim je. Bolečino je blažila zavest, da bi fantje in možje raje poginili, kot bi ga pustili pasti v sovražnikove roke.

Prišli so v strmine, na oledenela in zasnežena pota. Temna gmota Jelovice, za katero je utonil mesec, je bila vedno bliže. Svarunu se je zdela kakor temna in neznan usoda. Za bolečinami je tipala slabost, ki ji ni dal blizu. Prišel je k sebi, imel je še toliko moči, da je premaknil roke in jih položil na obveze, pod katerimi ga je žgalo. Kadar je zamižal, so se mu pred očmi vrstile slike z veliko naglico in v neredu. Poslavljal se je s sestro in materjo. Materin obraz mu ni šel izpred oči. Gledala ga je žalostno. Zdaj je tudi ona s sestro v neki brigadi in moral bi jima pisati, odgovoriti na pismo. Zdaj komaj ve, kje sta. In mati morda prav ta trenutek misli nanj, ko se mu prikazuje njen obraz, dobrohoten in tih z zaskrbljenim pogledom: obraz, ki izginja v megli, v kateri vidi kolone in konj, iz te reke ljudi pa vstaja črna senca. Človek, ki je pritekkel k njemu, se je ustavil in ga ustrelil. Zla slutnja ga je prevzela, če ni morda med njimi gestapovski ubijalec. To je bila skrivnost, ki jo bo razrešil. Tudi na to je pomislil, da jih je nekdo izdal.

Včasih je prisluhnil pogovor mož, ki so ga nosili. Bili so redkobesedni. Največ so govorili le o tem, kako naj kdo drži, kako naj se prestopi, da ga ne bo treslo. Govorili so tudi o času, ki ga pa ni mogel več presojati, drsel mu je v nekakšnem krogu. Zmučen je bil, vendar na smrt ni mislil. Prepričan je bil kakor vedno, da bo premagal tudi to in da drugega izhoda ni. Hotel je živeti. Tisočero nevidnih vezi ga je vezalo z bojem, in nekaj sto mož, katerim je poveljeval, je bilo z njim. Od časa do časa je izpljunil kri, ki se mu je strnjena zbirala v ustih in ga dušila. Kadar je zahropel, so iz obzirnosti obstali.

Vest, da je Svarun zadet, se je raznesla že ponoči po bataljonih, kakor bi jo nosil veter. Ko je kolona prišla na Jamnik, je bil ob poti ves bataljon, razen tistih, ki so bili v zasedah. Šušljali so med seboj in cukali za rokav znanca, da bi iz prve roke zvedeli, kako se je zgodilo. Borcem ni šlo v glavo, da prav on leži na nosilih, ves razbit in brez moči.

Ko so stopili v hišo, kjer je bil brigadni štab, se je mati, dobra ženica, pokrižala in rekla vsa v skrbeh:

„Križ božji, pa ja ne bo sile Svarunu.“ Mnogokrat je bil pri hiši. Prišli so in odhajali z veselimi obrazi. V sneg, dež, vihar in v borbo in puščali upanje, da bo nekoč drugače. Imela ga je rada kakor svoje.

Medtem se je vodnik s svojim spremljevalcem prebil v mesto do zdravnika. Dvakrat sta se ognila Nemcem, ki so šli v zasedo. Sredi noči sta bredla reko in se prilihotapila po razsvetljenih ulicah k hiši, kjer je stanoval zdravnik. Poirkala sta po dogovorjenem znamenju. Oddahnila sta si šele, ko jima je mož obljubil, da bo zjutraj, takoj po policijski uri, šel na pot.

Na Jamniku se je Svarun v kmečki izbi boril za življenje. Z dnem se je vrnil vodnik z vestjo, da pride zdravnik. Dopoldne je res prišel v spremstvu patrolje, ki je čakala nanj v dolini. Do podnožja se je pripeljal srečno, ne da bi ga motili Nemci. Zdravnik se ni niti oddahnil. Z bolničarko, ki mu je služila za instrumentarko, sta se takoj lotila dela. Zunaj so čakali borci. Tudi Orlov s svojimi ni hotel oditi, preden ne bi zvedel, kako je s Svarunom.

Zdravnik se je smuljivo dolgo zamudil z ranjencem. Končno pa se je pokazal na vratih z veselimi obrazom, povedal je, da je s Svarunom vse v redu, in si obrisal polno čelo.

„Zdaj lahko gremo,“ je dejal Orlov in udaril Primoža po rami. Vojsku so se zasvetile oči, Keči pa usta raztegnila

v nasmeh in zazijala kot podplat njegovih čevljev. Primož je obesil na ramo strojno in se napotil za komandirjem. Po zasedah pa je šel glas, da bo Svarun ostal živ.

Sonce je priplulo nad Škofjeloško hribovje. Bilo je blede in slepeče. Veseli so bili njegovih žarkov, ki so dahnilo v hribovje življenje.

14

Major Wolf je vstal in se napotil s počasnim korakom k oknu. Na delovni mizi je pustil kopico razgrnjenih poročil in kart specialk. Nekaj ur je sedel pozno v noč in iz gradiva zbiral uporabne podatke, iskal ideje, kako bi učinkovito napadel sovražnika.

Pogledal je skozi okno. Hotel se je odpočiti. Zvezdnato nebo nad gorami je bilo visoko in mrzlo. Zasneženi gozdovi so se potapljali v mir. Poostna negibnost je bila razlita nad pokrajino in beli vrhovi so odsevali v temni jezerski gladini. Ze nekaj dni ni bilo streljanja in nobenih vznemirjanj. Všeč mu je bil mir, ker je nenadoma dobil občutek, čeprav lažen in bežen, da je nekje na dopustu, v Tirolah ali na Bavarskem, in da bo drugo jutro odšel na smučarsko turo. Mir pa je vzbujal tudi strah in občutek krivde. Na zadnjem sestanku štaba in vodij posebnih SS-enot jih je general ozmerjal kot pse. Očital jim je, da jim uporniška vojska raste pred nosom, da se banditska divizija sprehaja dve uri hoda od nemškega štaba, razbija postojanke in poživlja patrolje, da gonijo svojo vojsko zaman po gozdovih, uspeha pa nikjer nobenega. Razjezil se je in zagrozil, da jih bo zamenjal, poslal na vzhodno fronto, da jih Rusi naučijo, kaj je vojskovanje. Vsakdo naj se zaveda, da jih Hitler ni poslal na oddih na Balkan. Poslušali so ga trepetaje, in ni ga bilo med njimi, ki bi si upal reči eno samo besedo v opravičilo.

Mirko Kumer: PO SILI VOJAK

(POT KOROŠKEGA SLOVENCA SKOZI DRUGO SVETOVNO VOJNO)

Neka usodna družbeno politična negibnost veje iz Kumrovih raznovrstnih spominov. Kumer godrnja, ko ga vpokličejo, a to je vse. Kakor njegov oče v prvo, avstroogrsko, tako se odpravlja avtor v drugo, Hitlerjevo svetovno vojno: „Dne 2. junija 1941 sem se moral odzvati povabilu *listka belega* in se posloviti od *bišice očetove, od ženkice in otročičev, od mamice drage, od polja in travnikov... Sosedji so mi krepili pogum s svojimi dogodivščinami iz prve svetovne vojne...*“ (str. 8)

Tako smo slovenski koroški žolnirji podjunske ravnine dali (večidel) nemškemu nasprotniku drva cepiti na naših glavah, kajti za uporno akcijo v NOB so se na Koroškem odločili najprej selski in obirski drvarji. Le-ti so nato povlekli za seboj tudi nekaj dolinskih kmečkih sinov. Za plačilo je prenekateri teh žolnirjev doživel najsrmatnejšo absurdnost na lastni koži: ko je prišel domov na dopust, ni imel kam leči, njegovi starši so bili izseljeni, na domu pa je gospodaril nemški tujec. Gestapovski agenti so dobro vedeli, da zaradi tega ne bo množične revolucije na Koroškem. In res je ni bilo. Posamezniki so se odpravili v partizane, če so imeli dovolj poguma in srečo z zvezo — vendar Pasterkov ni bilo mnogo —, drugi pa smo po končanem dopustu klavrno klapali nazaj na nemško fronto.

Tako tudi Mirko Kumer. In imel je srečo, da je celo kožo odnesel. Tako torej. Kor. Slovenci — po socialnem sestavu takrat v glavnem poljedelci in nekaj študentov-marijaniščnikov — smo bili zavestni protihitlerjanci, ker nam je GESTAPO naše narodne duhovnike preganjal; nismo pa bili družbeno politično obveščeni, kaj šele žolani, izvzemši nekaj mladih socialdemokratov oz. komunistov, ki si jih lahko preštel na obe roki in ki zaradi ilegal. boja niso prišli, do veljave v množicah. Komunistem so nam prikazovali kateheti ob španski revoluciji takole: tam da zazidavajo komunisti duhovnike kar žive v kletne stene. O Kocbekovem križu ali Dejanju nam ni črnil noben katehet v vseh tridesetih letih. Ker pač katehetov na Koroškem tudi nihče ni obveščal... Zato smo lahko še kar zadovoljni, da najhujše narodne zablode — belogardizma — na Koroškem pa le ni bilo. Kakorkoli je potem tudi to krepst mogoče razlagati s prej omenjeno družbeno politično negibnostjo koroškega Slovenca.

Kumer se v poglavju „Proti vzhodu“

duš kakor izletnik odpravlja v Sovjetsko zvezo: „Zelo smo bili radovedni, kakšna je dežela... Slišali smo mnogo slabega. Seveda, vsega nismo verjeli, in je bila napetost velika, kaj bo... Radoveden sem bil, kakšni so boljševiki, sedaj sem jih videl. Revni, bedni, lačni — zakaj lačni? Ker že od dneva naše zasedbe niso videli kruha...“ (str. 16) Kumer „žalosten nad temi razmerami“ zmaže glavo, ko gleda strgane strehe, preorane ulice, na vratih vojašnice polomljene kljuge in ključavnice, vse v nesnagi in divjem neredu in — mimogrede za kak trenutek pozabi, da je divjala pred njegovim prihodom tam že bojna vihra, da morda ni vsemu propadanju in uboštvo samo kolhoz vzrok (str. 24); Kumer kot konservativen zahodni kmetovalec ostro

za Ruse niso rešitev, vendar če skrbno prebereš cel odstavek o kolhozu, ugotoviš nekritično pretiravanje in nelogično pravljanje o zelo težavem problemu. Lahko bi bil avtor na tem mestu osvetlil kolhozni sistem z znanstvenim prijemom, omenil gospodarsko blokado Rusije za Stalina, zemljiško odvezo 1848 za avstrijske poljedelce, ne pa za ruske, neodložljivo industrializacijo Rusije po Oktobrski revoluciji ipd., pa mu „prekletstvo kolhoznega življenja“ ne bi izzvenelo kot šiba božja, ki jo vihtijo hudobni boljševiki. Groteskni učinek pa doseže avtor že na naslednji strani, ko o dveh svinjah, ki sta še na kolhozu, („ena s prasci, druga debela“) pravi, da je nemška soldateska debelo kupila: *Po dolgem prerekanju smo se zedinili za 800 rubljev ali 80*

V kolikor ta Kumrov „vojni potopis“ ni samo niz zanimivih situacijskih poročil, temveč tudi verodostojnih — in očitno so ta poročila po resnici „in pravici“ skicirana —, je čisto svojevrstno pričevanje o minulem vojskovanju, o nasilno mobiliziranem koroškem Slovencu in njegovi ruski odisejaji; avtor jo imenuje raje križev pot. Svojevrstnost vidim predvsem v tem, da Po sili vojak ni ne dezertar ne Švejk, pač pa tretja možnost — kakor je božja volja, človek fatalističnega dopuščanja, koroški Slovenec. Povprečen vojak, ki je imel srečo, da je v tem grozotnem času lahko še spomine pisal. Vedeti je treba, da je Kumer podjefen, razumen koroški kmetovalec, Podjunec, katoliško veren in narodno zaveden. Josef F. Perkonig (ne osparavani, temveč občudovani) je zelo tankočutno narisal podobo koroškega Slovenca (Der Kärntner Slowene, im Morgenlicht). Tudi ta esej mora človek poznati, če hoče prodreti v predstavnost svetega ljudskega pripovednika z Blata pri Pliberku.

obsoja kolhozno gospodarstvo z merilili koroškega kmetovanja: „Večina pridelka je pobrala država za smešno nizko ceno in ljudem, ki so vse leto delali v kolhozu, na jesen ni nič (!) ostalo... Zato je zgimilo veselje do dela... zemlja je še manj rodila in zaslužek postajal še manjši. Živine je bilo vedno manj, zato gnoja malo, sejali so v rodo in nazadnje se seme nazaj ne dobivali. A sejati in delati so morali, natančno izpolniti dani plan (!) in oddati količino pridelka, pa jo vzemi, kjer bočeš, četudi jo kupiš (!) je v sosednji vasi ali deželi...“ (str. 24).

Naj takoj povem, da sem tudi jaz prepričan o tem, da takšni kolhozi

mark in jim našli lepe nove podobice, ki so jih radovedno ogledovali; kupiti zanje seveda (!) ničesar niso mogli, ker ni bilo blaga nikjer dobiti.“ (Sicer pa si avtor sam oporeka na str. 83, ko mu pravijo ruske „babe“, da taki — kot nemški vojaki — še boljševiki niso bili; kdor je bil priden, so mu dali pošteno zaslužiti in nikoli ni gladoval...)

Resda tolikšno vojaško brutalnost (ki ne velja samo za nemško vojaštvo) na nekaterih mestih odtehta njegove drobne privatne človeške akcije; tako na str. 68 zazveneni za vojsko že nenavadno človekoljubje, razložljivo samo s tem, kar je o avtorju v uvodu povedanega:

„Dal sem otrokom skorjico kruha. V hipu so jo pogoltnili. Smilili so se mi ubožčki in hotel bi biti bogat in jim deliti hleb, da bi se ga nasitili ubogi „malčiki“.“

Ko nekoč spet pridem tja, se mi zdi eden od otrok polnejši in ne več tako shuššan. Vprašam, če so kje kaj dobili, da se je nasitil.

„Ne, ni sit, ampak otečen. Lica so se mu napihnila, je dejala mati. Drugi dan je ta otrok umrl. Če kdo od gladi umrje, mu pred smrtjo obraz, noge in roke otečejo. To je znak neizbežne smrti.“

Tudi takšnih kosovelovskih podob, idejno dragocenih, je Kumer razvrstil po svoji memoarski knjigi, saj učinkujejo (postavljene v vojni čas) tudi in zlasti s svojo enodimenzionalnostjo, z linearnim risanjem. Navedel pa sem odlomek v celoti, da bi hkrati opozoril na Kumrovo pripovedniško tehniko, na njegov spretni oblikovalni prijem, ki „drži“ bralca v nepretrgani „napetosti“ in podobni „radovednosti“, kakršna poganja avtorja-vojaka-kmeta v neizmerni ruski tujini.

Literarno mojstrsko risanje pokrajine skozi okno vlaka, ko se vozi na dopust:

„Pred Leningradom je ležal še nanovo padli sneg. Na Poljskem so že zelenele breze in vrbe, na Češkem, v Brnu, pa so cvetele že češnje in breskve. Zito je že lepo stalo, rž se je zazibala v vetru. Mlada pesa je molila svoja ušesa iz skrbno obdelane zemlje...“ (str. 71) Lepše (bolj redkobesedno) tudi Voranc ne bi bil naslikal.

Idejno je Kumerjev „Po sili vojak“ skladišče zelo raznorodnega materiala, zanimivo razporejenega, vendar zelo skromno reflektiranega. Sicer pa to pomankanje duhovnega diferenciranja (oz. osebnega odnosa) na nekaterih mestih prizorom ni v škodo, ker so podobe same bolj zgovorne, kot pa če bi jih bil opremil s meditacijami. Nekatera mesta pa se zaradi tega pomanjkanja dajo ocenjevati v moralnem pogledu negativno, kajti če zaključimo ustrelitev dveh ruskih partizanov (str. 49) samo z ugotovitvijo: „Razšli smo se nemo. V lastne misli zatopljen sem se vrnil k svoji enoti“, to meditacijo vsaj nakaže, na strani 88 pa vojaško disciplinirano dopuščanje kot paznik ruskih ujetnikov (protislovje: „zasmillili so se mi“), da razljuteni stražmojster z debelo palico v roki divje mlati po Mišinem hrbtu, „da je kar pokalo po golih kosteh“, „da se je palica končno razlomila na polovico, potem še polovica enkrat na pol in je je samo za dobro ped ostalo v roki mlatic.“

Celoten prizor je prežihovsko silovit, neznosno trpinčenje (Boj na požiravniku, kraja krompirja, enooki Pungra pod razbesnelimi udarci očetovega prizemnikovca), ali kaj se zgodi Kumru, hudo se mu zdi zaradi poštenega „Anschissa“, kot se je po vo-

Knjiga, ki je izšla pri Mohorjevi družbi v Celovcu, je zdaj „stara“ že dobrega pol leta; kljub temu pa bo gotovo še vedno zanimiva recenzija, ki jo je napisal Janko Messner.

Uredništvo

jaško reklo, in je Mišu bral levite: „Za dobroto si me izdal in vso krivdo zvalil name...“ Da je zvalil stražmojster vse udarce na mladega ruskega okostnjaka, ki je od gladi umiral, je že spet pozabil, oziroma si razlaga avtor s tem, da se Rusi ne znajo vojaško obnašati. Značilno za avtorjevo držo: tu nemški vojak (po sili) na nekih mestih skoraj neverjeten! z oblastjo — tam ujetnik oz. brezpravna ruska raja. In kar je najbolj grozovito: Kumer je realist, govori po resnici, kakršna se mu prikazuje v vsej vojni zakonitosti, Kumer ni kriv, ker je pač po sili vojak, in vendar: „Drugi dan smo imeli ribe za večerjo. Glave, repe in kosti smo kot odpadke odmetali. Zbral sem te odpadke in jih naslednjega dne nesel v papir zavite s seboj v les. Dal sem jih ujetnikom. Položili so jih na tla in jih razdelili na majhne kupčke. Za vsakega moža kupček. Potem so se vrgli nanje in si jih porivali v usta, da so kar pokale (na drugem mestu — str. 87 — tro konjske kosti s svojimi belimi zobmi...) te ribje glave in ostre kočice ter repi...“ Škoda, da ni položil še kake cele ribe h kočicam v papir! Ali karkoli že.

V podobna protislovja zahaja Kumer tudi v zadevi verovanja oz. morale „ruskega (boljševiškega) človeka“: „In vendar je tudi Rus v bistvu dober, morda malo pokvarjen po vzgoji, ki Boga ne pozna. Pozna pa veliko kulture. Germanski niš kulturna, smo slišali večkrat govoriti mladenke, ki so jih vojaki nadlegovali.“ (str. 121) Prvič: v čem je Rus (kolikšno pavšaliranje!) morda (!) malo pokvarjen? V celi knjigi avtor zmeraj spet slika ljudi pred ikonami, celo partizana, ki se pokriza, kakorkoli tudi to ni še nikakršna garancija za človeško nepokvarjenost. Tu bi pač moral Kumer (naj mi ne zameri nasvet!) stopiti „korak naprej“ — in se pozanimati, kaj pravi o takih sodbah Liga za človekove pravice, krščanski avstrijski filozof Friedrich Heer, njegov slovenski pendant Edvard Kocbek, psiholog Anton Trstenjak (npr. letos v Tinjah) idr. V celovškem Tedniku se o tem kajpada nikoli ne bo mogel poučiti.

Škoda, da ga na nekaterih mestih svoje tako sočno pisane knjige tako

(Dalje na 7. strani)

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA —

Ko so oficirji odšli, je general ukazal Wolfu, naj ostane in gre z njim v njegovo sobo. Sledil mu je brez navdušenja.

„Sedite, gospod major, in umirite se! Tu imate cigaro. Pravo havanko, ta vas mora spraviti k sebi. Danes sem bil namenoma nekoliko oster, nabere se v človeku, in tudi z vami osebno moram urediti nekaj stvari,“ je dejal skoraj grozeče in mu začel razlagati situacijo.

„Da, gospod general. Hvala, gospod general! Da, gospod general,“ se je ugajano sukal Wolf in se pripravljal, da bo general izkašljaval vse, kar je ostalo zanj. Ogorčenje, da je ob takšnih prilikah čutil od tega človeka, ki si ga je vselej tako nesramno sposobil, je raslo v njem in se mešalo s skritim ponosom, da si za najbolj zaupne stvari izbere prav njega.

General je sedel v naslanjač, sklenil koščene roke in začel govoriti.

„Poslušajte, Wolf. Imam vas za enega izmed redkih, za katerega menim, da je vredno z njim govoriti več, kakor pa je nujno potrebno, da me lahko razume in da je sposoben ustvarjalnega uresničevanja mojih zamisli. Večina drugih čaka povelja. Nobene spodbude, razen kakšnih neumnosti in samovoljnosti, ki pa so nam bolj v škodo kakor v korist. Zadnji čas obupujem tudi nad vami, Wolf, ki vam nekateri pravijo, da ste tovarna idej vseh mogočih ka-librov. Resno dvomim v vaše ideje. So kakor granate brez žigal in tudi padajo slepo, brez učinka,“ je govoril general z razdraženim in nezadovoljnim glasom. „Ali niso te ugotovitve, ki sem jih na sestanku nazival in ki jih tudi vam sedaj zelo obzirno nakazujem, porazen občutek za nemškega oficirja? Žalostno je, da vam moram priznati, da se stvari razvijajo precej drugače, kot smo si jih zamislili. In sedaj naj ugotavljamo krivce. Wolf, vi ste inteligentni in zvit človek. Vidim vam v dušo, kaj si mislite. Naj se izkašlja? Popadlo ga je, slab dan ima, rad bi nas pri-

tnisil, da bi zadnja kaplja pritekla iz nas, in si na naš račun nabral priznanj in odlikovanj. Ni mu dovolj, da je general. Tako nekako mislijo tudi drugi in poleg tega si mislijo: pomiril se bo in jutri bo spet vse dobro, po starem. Tada molite se! Vi in drugi,“ je dejal preteče.

„Danes sem mislil zares. To povem vam. Drugi pa bodo občutili na lastni koži. Sit sem podpisovanja smrtnih obsodb in likvidacij anonimnih sovražnikov. Streljanja talcev, te potuhe za naš neuspeh, mora biti konec, čeprav nobenega, ki smo ga ustrelili, ni škoda. Hočem vojaških uspehov. Pritisnil vas bom, vse od kraja, da boste scali kri! Ali verjame ali ne?“ je premočnil general in globoko zajel sapo. Na njegovem bledem, ozkem obrazu so se zarisale trmasle gube.

„Da, gospod general! Da, gospod general!“ je pritrjeval Wolf. „Pravilno, gospod general. Pričakoval sem, da morate ukreniti nekaj takega, kot ste si izmislili. Čudil sem se vašemu potrpljenju.“

Dobro je vedel, kakšen način pogovora je generalu všeč, kdaj naj pritrjuje in kdaj naj posluša. Danes je bil posebno razdražen in zaslužil je, da mu je v tej jezi lahko resnično nevaren. Sklepal je, da jih je moral dobiti pod nos iz Berlina.

General pa je nadaljeval razočarano, kot bi se smilil samemu sebi:

„Kaj si dovolijo ti ljudje z menoj, izrabljajo mojo dobroto in uvidevnost. Skrivajo se za mojim imenom. Na moja pleča nalagajo odgovornost za svojo lenobo. Pri tem pa pozabljajo, da sem višji vodja SS, general policije, in da jim lahko polomim vratova. Razumete, Wolf, kar je preveč, je preveč. Prislililo so me, da bom najstrožje ukrepal.“

Pomislite, gospod major, poročila o uspehu novembrske ofenzive skoraj nisem upal poslati naprej, ne da bi ga spremenil. Vi najbolje veste, kako je bilo zlagano. Ko bi

bili vsi civilisti, žene, otroci in starci, kar ste jih pobili in požgali, komunistični borci, bi bilo to bore malo. Vojaške enote pa so se izmuznile in nam zadale hude izgube. Sama sebi, gospod major, ne bova lagala,“ je rekel general in umolknil, na obraz pa so mu legle tragične sence. Wolf je spoznal, da je prišel primeren trenutek, da bi ga potolažil in mu previdno pokadil, ker je bil prepričan, da general ni bil še nikoli gluha za diskretno pohvalo.

„Oprostite, gospod general. Zdi se mi, da je bila ofenziva zasnovana odlično in velikopotezno. Pomanjkljivosti so bile v tem, da nekatere komande niso izpeljale svojih nalog in ofenzive niso razvijale v smislu vaših povelj. Vsem tem ljudem zamerim. Podcenjujejo sovražnika in premalo resno jemljejo povelja.“

Za hip je preletel generalov obraz samovšečen in veličasten nasmešek, ki pa je takoj izginil. „Res je. Niste pa samokritični. Zato vam moram izprašati vest. Tudi vaši agenti in vrinjenci niso izvršili svojih nalog. Delajo slabo. Ni velikopoteznih uspehov, poročila prepozna, akcije z žrtvami! Več sem pričakoval od posebnih pooblastil, ki vam jih dajem! Še to naj dodam: situacija v Italiji ni prav nič ržnata za nas. In sedaj imamo še korpus za hrbtom te fronte. Skrbi me, prav resno skrbi, kako bomo obvladali položaj na pomlad.“ General se je zamišljeno zazrl v tla, cincal z nogo in ustvarjal vtis, kot bi se pogovarjal s samim seboj. Segel je v škatlo, vzela cigaro, jo prižgal, kar je bilo znamenje za majorja, da bo sedaj prišla vrsta nanj. Wolf je bil prepričan, da se namerava po prvem naskoku odahnil, iz njegovih izjav pa dobili gradivo za ponovni naskok, ker je nevolja že vedno tlela v njegovih očeh.

In res je dejal: „No, Wolf, zdaj mi pa za spremembo povejte nekaj o tej brozgi, ki se je nabrala po vaših kanalih. To se pravi, poročajte mi tisto, kar bi sicer zamočali in pridržali zase,

Ko odhajamo na počitnice, ne pozabimo . . .

... da moramo vzeti s seboj tudi zdravila. Predvsem pilule, ki jih redno uživamo, seveda če nam jih je predpisal zdravnik.

... da morajo vozniki avtomobilov imeti pri roki tablete, če se jim slučajno prikrade pred oči migrenasta tančica ali jih začne boleti glava. Jasna glava je porok za varno vožnjo.

... da z angino ne smemo na pot. Prav sredi vročega poletja večkrat nastopajo hude angine z visoko temperaturo. Posledice angin, ki jim nismo posvečali pozornosti, so lahko usodne.

... da v ročni lekarni ne sme manjkati živalske ogleje ali tablete za prvo pomoč, če nastane prebavne motnje.

... da nas lahko na dopustu presenetijo alergični izpuščaji z visoko vročino, če uživamo jedi, ki jih nismo vajeni ali jih morda nismo prvič. Nujno se moramo zateči k zdravniku.

... da je poleti, kamorkoli se odpravimo, veliko mrčesa. Zato vzemimo s seboj sredstvo proti komarjem in muham. Če pa smo ga pozabili, si za prvo silo pri pikih pomagajmo z alkoholom ali čistim bencinom.

... da čebulje in osje pike, potem ko smo izulekli želo, blažijo hladni obkladki, na osje pa polagamo tudi kisove.

... da kačji pik spoznamo po dveh blizu skupaj ležečih kot pika majhnih ranicah. Ker kačji strup deluje zelo hitro, se čimprej zatečimo k zdravniku. Veliko tvegamo, če sami režemo ali izsesavamo rano.

... da naše telo potrebuje približno tri tedne, da se prilagodi spremenjenemu podnebnju in drugim razmeram. Marsikdo take spremembe težko prenaša in se mu celo zdi, da se na dopustu ni okreplil in odpočil. To se še posebno pozna tistim dopustnikom, ki jih ločijo velike razdalje med domom in počitniškim krajem.

... da ne smemo pretiravati v nobeni stvari. Kdor vse leto ni šel na nobeno turo, naj med počitnicami ne pleza na najvišje vrhove in hodi 8 do 10 ur na dan. Tako prenapenjanje je posebno nevarno za starejše ljudi ter otroke.

... da dopust navadno ni samo telesni, ampak tudi duševni. Vsek namreč ni zadovoljen, če se lahko leno zavalja na skalo ali v gozdiček. Težko prenaša popoln mir in tihoto. Če ste taki, premislite pred odhodom, kam boste odšli, da boste zadovoljni.

GREMO NA MORJE

V predšolski dobi se nauče plavati tisti otroci, ki so se veliko igrali v varni in topli vodi in niso občutili niti strahu niti odpora pred vodo. Najlaže in najbolj naravno se bodo otroci naučili plavati, če se bodo igrali v vodi. Najprej bodo pobirali kamenčke, spuščali jadrnice, se igrali z žogo, potem pa začeli preiskovati dno tako, da bodo potapljali obraz, morda najprej z masko. Najlaže se nauči plavati otrok med osmim in dvanajstim letom. Tak otrok je tudi že dovolj močan, razumen in ima tudi smisel za posnemanje.

Prvi in najbolj zanesljiv učitelj plavanja naj bi bili otrokovi starši. Otroka ni treba držati za pas in ga z besedami učiti, kaj mora delati z nogami in kaj z rokami, kdaj mora vdihniti in kdaj izdihniti. To je stara metoda, ki se ni dobro obnesla. Preizkusite raje z igro: pobiranje kamenčkov ali drugih predmetov z dna vode, ležanje pod vodo, kobacanje po vodi, gledanje pod vodo in

podobno. Otrok se mora najprej navaditi na gibanje pod vodo, ležanje in gledanje pod vodo. Na vsem lepem splavajo, nekateri pasje, drugi prsno, saj v začetku tako ne gre za športno tehniko plavanja temveč za varnost.

Kadar se odločimo za kopanje, izberemo sončen prostor, kjer je tudi primeren dostop do vode. Po možnosti naj bo v bližini mivka ali pa vsaj trava. Mislimi pa moramo tudi na sonce. Če so z nami otroci, moramo najti varno in plitvo vodo. Ob morju se moramo najprej prepričati, kako je s prehodom iz plitve v globoko vodo. Prvi bo šel v vodo najbolj izkušeni, da bo ugotovil, kakšna so tla, globina in izstop iz vode. Večkrat se zgodijo, da kopalci že prvo uro stopijo na morskega ježa ali pa se porežejo na ostrih čerih in ves dan je pokvarjen.

Na kopanje vzamemo s seboj dve kopalni obleki in brisačo. Ni najbolj zdravo biti v mokrih kopalnih, posebno za ženske ne. Za prve dni sončenja ne smemo pozabiti primerne kreme, ki nas bo obvarovala neprijetnih opeklin.

Starejši ljudje in otroci pa tudi gologlavi naj si pred najhujšim soncem, to je med 11. in 15. uro, zavarujejo glavo s slamnikom. Tudi temna očala vam bodo koristila.

S seboj na kopanje vzemimo tudi primerne odevje ali kopalno rjuho, za otroke pa primerne igrače.

Še nekaj besed o sončenju. Zdravniki učijo, da so sonce, zrak, voda in gibanje nadvse pomembni činitelji za zdravje in odpornost telesa.

Sončenje je prijetno zaradi infrardečih toplotnih žarkov in zdravo zaradi delovanja ultravijoličnih žarkov. Ti žarki poživljajo ves organizem. V koži je posebna snov, ki se pod vplivom ultravijoličnih žarkov spreminja v vitamin D. Od vitamina D pa je odvisno, koliko apna bodo dobile kosti. Torej je sončenje koristno proti rahitisu in rjava barva ni samo modna muha.

Seveda pa je pri sončenju potrebna prava mera. Postopno sončenje priporočajo zdravniki posebno ljudem, ki so občutljivi za sončne žarke. Ti naj bi se sončili prvi dan samo dvakrat po deset minut in sicer v kratkih hlačah in majici. Šele naslednji dan se lahko sončijo v kopalni obleki, vendar pa samo po dvajset minut. Tudi najbolj urjenim zadostuje po dve uri sončenja na dan. Okrog poldne, ko je pripeka najbolj huda, se moramo pokriti z slamnikom, če že nočemo v senco.

Učinek sončnih žarkov je posebno močan na čistem gorskem zraku in povsod, kjer se žarki odbijajo — na vodi ali na snegu. Zato moramo biti v hribih, na snegu ali v čolnu posebno previdni, da ne dobimo močnega glavobola ali celo sončarice.

DROBNI NASVETI

■ Če kuhate lečo, ji dodajte olupljen krompir. Leča bo obdržala lepo svetlo barvo.

■ Zmleto meso bo okusnejše in izdatnejše, če mu boste dodali nekaj žlic ovsenih kosmičev.

■ Zadrge na zimskih škornjih ali gležnarjih natrite od časa do časa z voskom. Lažje se bodo zapirale in ne bodo zarjavle.

■ Plastično dežno pelerino ali plašč posujte od časa do časa s smukcem, da se ne bi zalepila.

■ Na nožu, s katerim ste rezali čebulo, je ostal duh po njej. Odstranili ga boste, če boste držali nož nekaj trenutkov nad plamenom sveče.

Skrivnosti dobrega oblačenja

Oblačiti se ni težko, težko je — dobro se obleči.

Visoka, normalno grajena žena je nekako idealen tip, zlasti kadar gre za krojaške in šiviljske storitve. Takšni ženi v bistvu vse pristaja; tudi oblačila, ki si jih ne morejo omisliti nizke in debele žene. Predvsem so to tričetrtinski plašči, izraziti in večji detajli, močnejši vzorci. Visoka in normalno grajena žena si more izbirati barve po vsej barvni lestvici, seveda pa mora paziti na barvo svoje polti, las in oči. Najbolje ji pristajajo enobarvna blaga. Idealno oblačilo za takšno vrsto žena so srajčke obleke (chemisier), klasične salonke in športna obuvala z minimalnimi detajli, torbe pa srednje ali velike. Zelo pristajajo tej vrsti žena hlače!

Sleherna srednje visoka in suha žena more nositi vsa enobarvna blaga ali blaga z velikimi vzorci. Vzdolžne proge na blagih niso idealne za ta tip žene. Srednja in suha žena bo morala ojačiti oblačilo na suhem delu svojega telesa. Tako na primer bo nerazvite prsi skrila z močnejšimi žilvi, naborki ali bolerom. Ozki bok terjajo nabrano ali naloženo krilo, kadar je to moderno, seveda. Izbirati morete med torbicami manjših in srednjih obsegov, med vzorci linij, med ovratnimi izrezi, ki se morajo skladati z linijo vratu, vneto pa segajte po hlačah!

Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA —

in sicer tako, kot si stvari tolmačite vi, ne tako, kot bo napisano v poročilih."

Major se je sprostil in vzneseno govoril o problemih, ki so mu prišli na misel in ki so ustrezali generalovemu razpoloženju. General ga je pazljivo poslušal in ga neprestano gledal s svojimi hladnimi očmi. Wolf je odkril njegovo slabost, da ob novicah uživa kot ženska in da so mu posebno všeč zagate ljudi, še prav posebej ljudi njegovega kroga. Čim bolj so bili podatki intimni, bolj jih je cenil, ne glede na uporabnost. Wolf je že večkrat razmišljal, in celo resno sumil, da so mu podatki o njegovih ljudeh bolj všeč kot o sovražniku. Včasih je imel občutek, da general, razen sebe in morda še nekaterih redkih ljudi, sovraži, zaničuje in podcenjuje ves svet. Morda sta si bila v zaničevanju vsega, kar ju je obdajalo, malo sorodna. Prav gotovo pa sta se zato zlahka prenašala in drug drugega potrebovala, saj sta na tej osnovi sodelovala že precej časa.

Ko je major videl, da je general trenil z očmi in svetlo pogledal, je vedel, da je njegovo pripovedovanje v generalovi glavi sprožilo že druge misli. Svoje pripombe je hitro končal in čakal, kaj bo povedal. Za to pozornost mu je bil general zelo hvaležen. Vendar je v tem trenutku Wolf generala skoraj sovražil, ker ga je preziral, čeprav je nekatere njegove lastnosti občudoval in ga skušal posnemati. Dosledno pa ga je preziral, kadar je svojo osebnost primerjal z njim. Pretvarjal se je, da se čudi njegovi globokomnosti in izredni sposobnosti, v resnici pa si je mislil: prav navaden policist, proslak in večja svinja kot smo vsi drugi. Toda bal se ga je, zato mu ni tega nikoli pokazal.

"Še nekaj sem skoraj pozabil, gospod major," je dejal general posmehljivo, si spet nadel uradno krinko in malo pomolčal.

Wolf se je zdrznil in pričakoval, da bo sedaj prišel z glavnim adutom. Vedel je, da zna biti skrajno surov in brezdušen, da spretno odkriva napake in slabosti drugih, nikdar pa ne gleda na svoje. General je molčal in radovedno ogledoval majorjevo zadrego. Tudi njega, ki so mu pravili, da je jegulja, je znal večkrat zgrabiti za škrge in ga za hip vzeti iz vode, ga malo pustiti, da se je dušil in premetaval, potem pa ga spet spustiti v vodo.

"No, neka zanimiva malenkost. Ugotovil sem, gospod major, da niste povsem iskreni, kar me je močno presenetilo in skoraj užalostilo. Kaj vas k temu vodi, si še nisem na jasnem, ker se še nisem utegnil prepričati, ali je to delo vaših osebnih nasprotnikov, ki jih nimate malo, ali je to resnično."

Wolf se je zdrznil. Njegova slutnja je bila pravilna. Le kje bi mu ta lopov utegnil nastaviti zanka? Bil je jezen, ker ni mogel ujeti zveze, na kaj general misli, da bi lahko pripravil uspešen zagovor.

General je užival nad njegovo zadrego. Vrgel ga je v negotovost in Wolf je bil kot akrobat, ki je padel s trapeca, zdaj pa krili po zraku, da bi bolje padel v mrežo. Wolf se je nasmehnil, da bi prikrižil vznemirjenost in da bi pridobil na času, potem pa dejal:

"Gospod general, zdi se mi, da vaše informacije ne bodo čisto točne. Trdno sem prepričan, da sem vam vedno govoril le to, kar sem mislil. Da o svojem delu ne govorim. Gotovo bo nesporazum."

"O tem ne dvomim." General se je prvič zmagoslavno zakrohotal. "Govorite, kar mislite, toda ne vse! Za tako neumnega vas nimam."

"Morda bo držalo. Nočem vas obremenjevati z drobnarijami in nepomembnostmi."

Poskusite!

JEDI NA ŽARU

Francoska omeleta

Na osebo potrebujemo: 1 do 2 jajci, ščepec soli in surovo maslo.

Jajca ubijemo v lonček, solimo in stepemo. V ponvi segrejemo surovo maslo in praden porjavi, vlijemo v ponov zmes. Pečemo na močnem ognju. Ponev obračamo nad žerjavico, omeleto dvigujemo, da steže mehka zgornja plast na dno. Kakor hitro omeleta na vrhu ni več tekoča, a vendar še mehka, jo po volji nadevamo, prepognemo na pol, odmaknemo od ognja in jo le še za hip pustimo v vroči ponvi. Nato jo takoj ponudimo.

Paradižnikovi sendviči

Pripravimo jih iz belega kruha, surovega masla, paradižnikov, jušnega ekstrakta v prahu, sira in stanola.

Rezine belega kruha namažemo s surovim maslom, obložimo z za prst debelimi paradižnikovimi rezinami, potresemo z jušnim ekstraktom in na vrh položimo tanjšo rezino sira. Zar pokrijemo z dvojnimi staniolom, položimo nanj sendviče, ob robovih rahlo prekrijemo s staniolom in pečemo, da se začne sir topiti. Takoj ponudimo.

Kruhove rezine lahko namažemo tudi z različnimi mešanici surovega masla.

Gobe na žaru

Potrebujemo: 1 kg gob (kavršnikoli), poper, sol, in 10 dkg olja.

Gobe očistimo, operemo in dobro ocedimo. Najboljše so manjše, ki jih pečemo cele ali jih le razpolovimo. Večje gobe zrežemo na primerne kose. Nato jih potresemo s poprom in soljo, poskropimo z oljem in zložimo na žar. Med pečenjem jih enkrat obrnemo. Mehke in lepo zapečene ponudimo k raznim mesnim jedem ali kot samostojno jed s krompirjem in solatami.

Simbol ženskosti

■ Nekoč so lasje izpadali samo moškim, danes pa se to dogaja tudi ženam. Zdravniki pravijo, da je to posledica sodobnega življenja, skrbi, hitenja . . .

Lasje so pod vplivom hormonov. Tista, ki ima veliko ženskih hormonov, ima goste in zdrave lase — in nasprotno. Žena v nosečnosti „proizvaja“ veliko estrogena in ta vpliva na lase in njihovo rast. Dognano je, da telo sodobne žene, ki je aktivna in polna skrbi tako kot moški, proizvaja več hormonov kot nekoč. Rast las je torej v tesni zvezi s celotnim zdravstvenim počutjem. Živčne depresije spremljajo izpadanje las — in nasprotno. Kako torej preprečiti izpadanje las?

Predvsem pazite, da se telesno dobro počutite, da ste zdravi, da se pravilno hranite, sicer pa upoštevajte pri pranju takle navodila:

■ tudi če imate mastne lase, jih ne umivajte prepogosto;

■ ne uporabljajte močnih šamponov, ne belite si las prepogosto in ne polagajte si čisto trajne pričeske;

■ ne drgnite temena z nohti;

■ ne sušite las, če le gre, pod vročim sušilnikom;

■ ne uporabljajte sintetičnih in pretiranih krtač in gostih glavnikov;

■ jejte živila z veliko žvepla: ribe, meso, suho sočivje, sadje, sir, česen, čebulo, radič . . .

In še nekaj: kljub temu, da obstajajo izdelki, ki uravnavajo delovanje žlez, se čudež še vedno ni zgodil. Še vedno ne znamo spodbuditi las k rasti, znamo jih le očuvati . . .

In ker so lasje simbol ženskosti, pazite nanje in jih negujte!

General se je posmehnul. "Znajdete se. Na suhem in v vodi. Naj bo doma, na cesti, ponoči ali podnevi. To je nekaj vredno za človeka vaše vrste, zato sem z vami prizanesljiv in bom tudi odkrit. Ne pravijo vam zastoj jegulja, nekateri tudi lisica. Vse ste v eni podobi. Opravičujete se, ko niti ne veste zakaj. Kol sem rekel, bom prizanesljiv in vas ne bom mučil. Govorili ste mi o ženski, ki ste jo nameravali vriniti v divizijski štab."

"Da, gospod general. S posebno nalogo. Dekle je speči agent."

"Nekaj pa ste mi v tej zvezi pozabili povedati," ga je ostro in vprašujoče pogledal.

"Ne vem, gospod general, kaj sem pozabil," se je naradil nevednega Wolf.

"Da je bila ženska mlada, izredno lepa in da ste ji posvetili precej osebnih instrukcij. To in še nekatere zanimive podrobnosti, o katerih ne bom govoril, so mi povedali drugi, ki mislijo na vas, ne da bi jih kdo za to zadožil."

Wolf je globoko zajel sapo in dejal z nenarejeno jezo:

"Natočevanje mojih nasprotnikov, gospod general. Navadna zavist nesposobnih ljudi. Vedel sem, gospod general, da bodo pripombe."

"In čemu se niste zavarovali vnaprej, kot to napravite vedno," ga je mučil general, kot bi ga počasi privijal na natezalnici.

"Veste, gospod major, marsikaj se je govorilo v zvezi s to in še z nekaterimi drugimi ženskami. Pravijo, da si mnogo dovolite, več kot bi bilo potrebno in je v čast arijskemu človeku in nemškemu oficirju. Marsikaj, ali razumete?" je trdo ponovil general in ga spet vrgel v negotovost, da je imel občutek kakor človek, ki se mu udara led pod nogami.

"Kaj je s to žensko? Razložite mi!"

(Dalje prihodnjič)

za oddih in razvedrilo

Po lepi Dolenjski

Dobil sem vabilo, naj pridem na koncert v prestolnico Dolenjske. Povedati moram, da sem se tega vedel že dolgo; že od takrat, ko so selili že dolgo; že od takrat, ko so Novomeščani gostovali pri nas na Koroškem. Kdor je slišal ta zbor, ki je na visoki navni in slišal krasne soliste, predvsem tenorje, ne bo pozabil tega redkega užilka pod hribom našega Jerberka pri Kreuzwurtu in potem še v Bilčovsu pri Miklavžu.

Dne 23. junija je bilo tako daleč, da sem odšel na pot, najprej v Podroščico, od tam pa na Jesenice in v Kranj, kjer me je čakal prijatelj Stane Avbe. On je tisti, ki mi omogoči izlete na vse strani. Pozna vsako vas, vsak hrib in vse ljudi, in vsi poznajo njega. Lani ob tem času mi je razkazal Gorenjsko z vsemi njenimi lepotami in zanimivostmi ter me seznanil z nekdanjimi velikimi možmi, ki so neumorno delali za svoj narod.

Letos je bila na vrsti Dolenjska. Spoznal sem njene ljudi z dobrim srcem in mehko dušo.

Toda povrniti se moram na začetek poti, ki naju je peljala čez Sorško polje v Ljubljano in na rob Ljubljanskega barja, kjer so nekoč na jezeru živeli količarji. Pokrajina na jezeru je napravila name lep vtis; njena narava pomirjevalno vpliva na človeka: polja, travniki, hribočki in gorice z zlahotno trto, vmes redke hiše, na vrhovih gričev pa cerkvice.

Od Škofljice do Zagreba pelje lepa avtomobilska cesta z nadvozi in podvozi. Med vožnjo sem videl

nekoč slavno Višnjo goro. Skoraj v vsakem večjem kraju na Dolenjskem ima kranjska tovarna Iskra svoje obrate. Pripeljala sva pod razvaline grada Hmeljnik in preko malega prelaza prišla v dolino dolenjske kraljice Krke. Tam, kjer se Krka najbolj razširi, porasla z lečjem, se zlije v dva rokava in tvori otok. Na tem otoku stoji najlepši grad v idiličnem okolju, urejen kot hotel — Otočec, znan po vsej Evropi.

Posebno pozornost mi je na Dolenjskem vzbudila rdeča zemlja, na kateri uspeva dobro vino, tako imenovani cviček. Pod prsteno plastjo pa bela skala, v katero je vsekana avtomobilska cesta skozi dolenjske griče.

Peljala sva se mimo Trebnja, kjer je svoja otroška leta preživljal škof Indijancev Friderik Baraga. Preden sva dospela v Novo mesto, sva obiskala še Trdinov grob in pokopališče Hladnikov.

V Novem mestu je bil slavnostni koncert ob srebrnem jubileju pevskega društva „Dušan Jereb“, ki ga skozi petindvajset let vodi prof. Tone Markelj. Idila Novega mesta mi je zelo ugajala. Ugajal mi je zlasti mestni trg, kjer stoji slavni vodnjak z vklesanimi verzi Dragotina Ketteja. Zamišljen sem gledal vodnjak in mislil na mladega, toliko obelajočega pesnika, ki je umrl v cvetju svojega življenja. Kdo ne pozna krasne pesmi „Na trgu“, ki jo je tako doživel in mojstrsko uglasbil Vasilij Mirk!

Po kratkem ogledu mesta je bilo treba iti na koncert. Srečanje s pevci je bilo nadvse priščno in veselo. Nestrpno sem pričakoval koncerta, kjer bom prvič slišal težko pričakovano in bolešno pesem „Regina“; napisal sem jo v najtežjih urah svojega življenja. Tako jo je nameščal napovedal predsednik društva Rudi Mraz, in imel je prav.

Koncert se je po kratkem pozdravnem govoru začel s pesmijo „Bodi zdrava domovina“, ki jo je dovršeno zapel baritonist Rudi Mraz. Biseri v sporedu so bile Katica Vasilija Mirka, pri kateri se mi posebno dopade uvodni stavek, ter ruski narodni „Dvanajst razbojnikov“ (imena solista žal ne vem) in „Osamljeni zvonček“, ki jo je tajnik društva Rudi Hrvatini zapel tako doživeto, da sem celo na licih pevcev opazil solze. Kot zadnja je bila na sporedu moja „Regina“, ki jo je zapel Davorin Ranguš. Z neverjetno boleštno je odpel prvi stavek, drugega bolj živahno, zadnji stavek pa se je stopnjeval v strasten višek pesmi, ki ga nadaljuje drugi bas, nakar moč zbora hitro pada in se pri zadnjem akordu spoji v pianissimo, kjer se nazadnje komaj slišno čuje solistov pritaženi vzdih, ki končno preide v morendo.

Po koncertu mi je solist Davorin izročil velik šopek rdečih nageljnov, ki jih tako ljubim. Davorin je nedvomno najboljši amaterski interpret mojih pesmi. Njegova toplina, njegov neukrotljivi temperament in veseli značaj mu to dovoljujejo. Zasluga pa gre seveda tudi agilnemu profesorju glasbe in dirigentu Marklju.

Za nameček je zbor zapel še dve moji pesmi: najprej „Katrco“ in z njo prekoslil mojo lastno fantazijo, in za konec še mojo najnovejšo pesem „Zakaj več Dravca ne žumi“. Interpretiral jo je naš doktor v pevskem zboru, točno kot sem si jo zamislil sam; čeprav je pesem res še povsem nova, so jo pevci že prav dobro zapeli.

Tako se je lepi koncert končal v zadovoljstvo vseh. Ludje bi sicer

radi še in še poslušali, toda veselje ne traja večno. In vendar tokrat veselja še ni bilo konec; po kratkem premoru in zakuski se je petje nadaljevalo v prijetni družbi, kjer je čas vse prehitro minil. Za konec je tiste, ki so vedno zadnji in kjer sem jaz gotovo zraven, povabil še direktor gostišča „Na Bregu“ v svojo gostoljubno hišo. Pokazal nam je v restavraciji sobe, kjer imajo portrete slavnih Novomeščanov — Dragotina Ketteja, Ignacija Hladnika, Mirana Jarca, Janeza Trdine in še živečega Božidara Jakca, ki je bil rojen v tej hiši.

V zgodnji uri, ko smo končno lešli k počitku, smo Stane, Davorin in jaz precej glasno korakali skozi mesto. Upam, da nam Novomeščani ne bodo zamerili, če smo kalili njihov nočni mir. Že so zapele prve pličice, kakor da bi hotele nadaljevati to lepo doživetje. Luna pa je sanjavo plavala nad mojim oknom in me spomnila na pesnika Ketteja, ki je z boleštno v srcu tako zgodaj odšel iz življenja.

Po kratkem počitku smo vstali veseli in zadovoljni. Obiskali smo Toneta Marklja in njegovo živahno ženko. Kot medicino smo spili pelinkovec, potem smo si ogledali kapiteljsko cerkev, kjer je deloval kot organist veliki orglarski mojster Ignacij Hladnik. Prof. Markelj je z mladostnim elanom zaigral na velike orgle; saj je bil tudi on dolga leta organist v tej cerkvi.

Novo mesto se hitro razvija v industrijsko in turistično središče Dolenjske. Stari del mesta je zaščiten in smo si ogledali tudi bogato zbirko izkopanin. Prav tako smo obiskali veliki muzej Maksima Gasparnika, na šmihelskem pokopališču pa grob Primčeve Julije (Scheuchenstein), nesrečne ljubezni največjega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna.

Napravili smo še majhen izlet v gostilno na Bregu. Med potjo smo srečali nekaj ciganov, ki so se bili že kar udomačili. Pri gostilni na Bregu stoji velikanski hrast, kakr-

A n e k d o t e

Nova drama angleškega pisatelja Greenwooda je propadla. Ko je po premieri s prijateljem, dramatikom Cowardom, zapuščal gledališče, ga je vprašal:

„Kaj pa ti misliš o delu?“

„Mislim, kako bi ti bil zdajle vesel, če bi delo bilo moje.“

*

Znamenitega zdravnika in bakteriologa Roberta Kocha je hotel nekdaj v družbi ponižati. Vprašal ga je:

„Kajne, vi ste živinozdravniki!“

„Da,“ je živahno dejal Koch. „Kaj vam pa manjka!“

*

Lady Astor, prvakinja Spodnjega doma in huda Churchillova nasprotnica, je Churchill v samem parlamentu nekoč napadla:

„Če bi imela moža, kakršen ste vi, bi mu prilila strupa v čaj.“

Winnie pa bliskovito in precizno, kot je bila njegova navada:

„In jaz, če bi zares imel vas za ženo, bi ta čaj popil!“

šnega še nisem videl. Njegove korenine segajo daleč po hribu. V to gostilno ljudje radi zahajajo; pravili so mi, da je tam lepa in prijazna gostilničarka srednjih let, ki je pa žal nisem srečal.

Po kosilu v Novem mestu smo se odpeljali proti Šentjerneju v Pleterje, kjer je samostan belih menihov — kartuzijancev. Vstop v samostan je dovoljen samo moškim. Sredi dvorišča stoji sončna ura, ki kaže točen čas po vsej zemlji. Patri so prijazni in radevolje vodijo turiste po samostanu, jim razkazujejo in opisujejo zanimivosti, ki jih je tu brez konca in kraja. Da si moremo predstavljati obširnost samostana, bi povedal le to, da je visoki zid okoli njega dolg nekaj čez dva kilometra, dolžina hodnikov pa znaša več kot 200 metrov. Poseben vtis so napravile name bogate knjižne zbirke; ko sem stopil v veliko knjižnico, mi je kar zastal dih.

Patri živijo odmaknjeni od zunanjega sveta in so znani po svojem usmiljenju, saj radi pomagajo vsakomur, ki je potreben pomoči. Med zadnjo vojno so okupatorji obsodili priorja na smrt, ker so v samostanu zdravili ranjene in bolne partizanske borce. Kazen so mu hoteli odpustiti pod pogojem, da bi

prenehal podpirati partizane; toda prior je ostal trden in končno so morale popustiti tudi okupatorske oblasti. Za junaško dejanje je prior kartuzijancev po vojni prejel visoko odlikovanje maršala Tita.

Odpravili smo se na pot proti Šentjerneju, kjer je doma Davorin Ranguš. Sredi vinograda si je zgradil moderno zidanico in tam z velikim veseljem sadi in goji vinsko trto. Uživali smo čudovit razgled po Krški dolini in po Gorjancih. Mehkoba pokrajine, zidanica, vinska trta, Davorinov vinski hram, pevski zbor Toneta Marklja — to so zadnji vtisi lepe Dolenjske. Tudi tam smo še prepevali; po izdatni zakuski in ob pristnem, z ljubeznijo pridelanem vinu je pesem kar sama kipela iz grla.

Le prehitro je prišel trenutek slovesa. Vsako slovo je težko, tako je bilo tudi v Davorinem vinogradu. Še enkrat smo zapeli Katrco in Regino. Potem pa stiskanje rok, objemi in zadnji pozdravi. Z zagotovitvijo, da se kmalu spet vidimo, smo se razšli.

Z enodnevnim zamudom, vendar z najlepšimi in nepozabnimi vtisi iz Dolenjske me je moj prijatelj pripeljal spet nazaj na Koroško.

Pavle Kernjak

PO SILI VOJAK

(Nadaljevanje s 5. strani)

neodpustljivo pihne! Saj pravi vendar na str. 255 in 256 o mladem komunistu — uslužbencu GPU —, kako zanesljivo moralno je ravnal, ko je odkrival izkoriščevalce in prostije, češ „ta ustanova je imela nalogo, da uniči vse one, ki so hoteli še naprej izkoriščati sočloveka v svoje zasebne koristi“. Potemtakem zelo pozitivna ustanova? Gotovo tudi, a ne samo pozitivna, avtor bi tudi tukaj moral seči globlje — in si ogledati medaljo tudi z druge strani, s tiste najbolj žalostne v zgodovini ruskega naroda, kar bi ga bilo potem spravilo do razmišljanja, do razlikovanja med stalinizmom in komunizmom in carizmom in še kakšnim izmom.

Rad bi navedel iz Kumrovih spominov še kakšno značilno mesto, ki bi osvetlilo ne samo raznorodnost njegovih pogledov, temveč predvsem njegovo opazovanje in, kar sem že povedal, njegovo kleno, plastično ujudobabljanje prizorov in situacij. Naj navedem v dokaz samo nekaj strani njegove knjige, ko opisuje mrliče ob cesti (str. 225), ruske hčere narave, z lepimi, pohlevnimi očmi (245), bolničarko Rožo — ki ne veruje v Boga, temveč samo v človeka (266) ali pa poglavje o Velikem Mišu, ki nabira kislico (86 — 89) idr.

Razmišljanje o tej memoarski knjigi koroškega Slovenca bi se moglo seveda še nadaljevati, kajti navedena mesta in misli, ki se človeku ob njih porajajo, pomenijo zorni kot enega posameznika. Kdo drugi bi (bo?) videl morda druga mesta, imel ob njih drugačne misli. Eno pa je splošno jasno: da je „Po sili vojak“ kljub omejenim vprašljivim trditvam vsebinsko in oblikovno in zlasti še dikcijsko (koroški ljudski jezik) bogata knjiga, zanimivo branje o vojnih grozotah in deželi za železno zaveso. Kdo izmed nas pa že ima toliko denarja, da bi se tja peljal in sam pogledal, kako in kaj je (npr. danes) tam? Ljudje, ki iz Kumrove spomine radi berejo, pa so zanj zadnja kritična instanca.

Janko Messner

HOLLAND RUTH:

Moja zlata hčerka

„Blagor tebi,“ mi je rekla pesnica Agnes, moja dobra prijateljica. „Imaš tako čudovito, prav zlato hčerko, živahno. Pa mene poglej: edini prijatelj, ki sem ga kdaj imela, je bil papagaj. Pri meni doma, med štirimi stenami, je taka grobna tišina, da ne morem dobiti sploh nobene razveseljive ideje.“

Uboga Agnes se mi je zasmilila prav iz srca. Rekla sem ji:

„Iskreno sočustvujem s teboj. Dobro veš, da svojih prijateljev ne zapustim v nesreči. Moja hčerka boji tvoja hčerka. Odpelji jo s seboj. Preživita skupaj soboto in nedeljo. Morda boš potem napisala pravcato „Odo veselju“...“

Agnes so oblike solze od veselja, ko sem začela oblačiti hčerko. Za svojo opremo je ljubi otrok sam poskrbel. Vzela je s seboj tudi vodno pištolo, ki si jo je ne preveč pošteno spodobila pri petletnem Tončku iz sosednjega stanovanja.

Dva dni sem preživela kot v nebesih. Končno se bom vendar enkrat lahko v miru odpočil! Pravcati val sreče je pljusnil vame. V soboto sem lahko do konca prebrala neki roman, zakrpala sedemnajst nogavic in napisala deset strani dolgo reportažo. V nedeljo sem pripravila načrt za televizijsko trilogijo, si uredila nohte, pisala teti Elzi, potem pa v božjem miru ležala na kavču...“

V ponedeljek mi je Agnes vrnila hčerko. Deklica je bila sveža in živahna kot zmeraj, toda Agnes je gledala nekam odsotno in potrto.

„Veš, mamica,“ je vzkliknila moja zlata hčerka, „bilo je božansko! Tetka Agnes je privolila, da bo stebel. Stala je na glavi. Drugič bova to naredili drugače.“

„Oh, ne!“ je zastokala Agnes. „Nikoli več, to res ne bi bilo krščansko.“

Take besede iz ust brezbožne Agnes so zveneje strahansko resno.

„Saj ni mogoče, da bi bila Sibila tako poredna?“ sem rekla malo v zadregi.

Agnes se je komaj slišno, zato pa škodoželjno posmebnila. Vse skupaj je bilo kar nekam čudno in srhljivo. „Tudi jaz sem prej mislila, da ji je ime Sibila,“ je rekla Agnes. „Toda ko sem jo poklicala s tem imenom, je ustrelila vame z vodno pištolo.“

„Zakaj si to storila?“ sem osuplo vprašala hčerko. „Zato, ker nisem Sibila, ampak Rdečelasi Charlie,“ je rekla hčerka in se poigravala s pištolo.

„Ali sploh veš, ljuba moja, koliko jadrnic lahko naredi iz treh zvezkov Goethejevih zbranih pesmi?“ me je vprašala Agnes.

Seveda sem vedela. Kdo pa moja hčerko bolje pozna kot jaz...“

„In kupiti mi moraš nov televizor. Tvoja čudovita, živahna hčerka je v njem iskala drugi program in pri tem zlomila moj edini kuhinjski nož.“

„Saj nisem mogla drugače,“ je užaljeno odgovorila Sibila. „Ker nimam pri hiši pravega orodja, sem morala pač vzeti nož.“

„No, seveda,“ je odgovorila uboga Agnes. „Toda vsaj steklenico s paradiznikovim sokom bi pustila pri miru.“

„Čakaj, Agnes, prosim te: paradiznikov sok je za otroke zelo koristen in zdrav,“ sem posegla vmes.

„Za otroke že, nikakor pa ne za tapete po stenah,“ je zastokala Agnes.

Bilo mi je jasno, da sem izgubila najboljšo prijateljico. Nenadoma pa se je moja zlata hčerka raznežila:

„Tetka Agnes, ne bom te več jezila in žalostila, res ne! Preseli se k nam, živeli bomo skupaj, bočeš? Dala ti bom vse svoje igrače in knjige, vse, kar imam. Samo ostani pri nas.“

„Oh, Sibila... oziroma Rdečelasi Charlie?“ se je jecljaje popravila Agnes, „to je res lepo od tebe. Prav gotovo skrivaš v sebi lepe lastnosti, toda jaz za vse na svetu ne ostanem pri vas!“

„Pa boš ostala, da veš,“ je zahtevala moja hčerka. „Ko sva šli semkaj, sem vse tvoje ključke spustila v cestni kanal!“

